

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA MANAGEMENTU

Hasičský záchranný sbor jako veřejná služba ve Zlínském kraji
Fire Brigade as a Public Service in the Zlín Region

Student: Lucie Bartošová

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Miloš Kosík, Ph.D.

Ostrava 2011

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra managementu

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Lucie Bartošová**
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6208T101 Sportovní management
Téma: **Hasičský záchranný sbor jako veřejná služba ve Zlínském kraji**
Fire Brigade as a Public Service in the Zlín Region

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Teoretický úvod do problematiky
 3. Postavení a význam veřejné služby v systému veřejné správy
 4. Hasičský záchranný sbor v podmínkách ČR
 5. Financování činnosti záchranného hasičského sboru
 6. Výsledky výzkumného šetření a doporučení
 7. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Přílohy

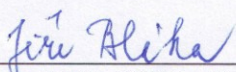
Seznam doporučené odborné literatury:

- HALÁSEK, D.; LENERT, D.; PERNICA, B. *Ekonomika obrany, bezpečnosti a veřejného pořádku*. 1. vyd. Ostrava: VŠB-TUO, 2006. 186 s. ISBN 80-248-1026-3.
REKTOŘÍK, J. a kol. *Ekonomika veřejného sektoru*. Brno: Masarykova univerzita, 2001. 258 s. ISBN 80-210-2550-6.
ŠENOVSKÝ, M.; HANUŠKA, Z. *Organizace a řízení*. 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006. 146 s. ISBN 80-86634-22-1.

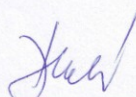
Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Miloš Kosík, Ph.D.**

Datum zadání: 26.11.2010
Datum odevzdání: 29.04.2011

prof. PhDr. Jiří Bláha, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Hasičský záchranný sbor jako veřejná služba ve Zlínském kraji vypracovala samostatně za použití uvedených materiálů a dle pokynů vedoucího práce. Přílohu č.1, 2, 3, 4 danou mi k dispozici jsem samostatně vložila.

V Ostravě dne 27.4.2011

.....
Lucie Bartošová

Poděkování

Děkuji tímto vedoucímu diplomové práce panu Mgr. Miloši Kosíkovi, Ph.D. za odborné vedení a za cenné rady poskytnuté při zpracování diplomové práce.

Obsah

1. Úvod	8
2. Teoretický úvod do problematiky	10
2.1 Veřejná ekonomie	10
2.1.1 Veřejný sektor	10
2.1.2 Poslání a funkce veřejného sektoru	11
2.1.3 Zařazení požární ochrany ve veřejném sektoru	12
2.2 Veřejná správa	14
2.2.1 Státní správa a územní samospráva na úseku požární ochrany	15
2.2.2 Legislativní úprava dané problematiky	16
3. Postavení a význam veřejné služby v systému veřejné správy	18
3.1 Veřejná politika v oblasti požární ochrany	18
3.2 Poslání Hasičského záchranného sboru ČR	23
3.2.1 Organizační struktura Hasičského záchranného sboru ČR	23
3.2.2 Organizační struktura Generálního ředitelství	25
3.2.3 Organizační struktura hasičského záchranného sboru kraje	26
3.3 Jednotky požární ochrany	27
3.3.1 Systém jednotek požární ochrany	28
3.3.2 Druhy jednotek požární ochrany	29
3.3.3 Kategorie jednotek požární ochrany	30
3.4 Operační hodnoty jednotky požární ochrany	32
3.4.1 Způsob zřizování jednotek	33
3.4.2 Vnitřní organizace jednotek	33
3.5 Financování požární ochrany	34
3.6 Obecné požadavky na povolání hasiče	37
3.6.1 Podmínky pro výkon profese hasiče	38
3.6.2 Požadavky na znalosti a dovednosti hasiče	38
3.6 Metody a techniky výzkumu	39
3.6.1 Rozhovor	39
3.6.2 Práce s dokumenty	40
3.6.3 Finanční analýza	40

4. Hasičský záchranný sbor v podmínkách ČR.....	45
4.1 Charakteristika HZS Zlínského kraje.....	46
4.2 Organizace HZS Zlínského kraje.....	48
4.3 Základní informace o zaměstnancích HZS Zlínského kraje.....	52
4.4 Akceschopnost jednotek HZS Zlínského kraje.....	54
5. Financování činnosti záchranného hasičského sboru.....	60
5.1 Analýza finančního řízení v HZS Zlínského kraje.....	62
5.1.1 Financování HZS Zlínského kraje.....	62
5.1.2 Efektivnost hospodaření HZS Zlínského kraje.....	64
6. Výsledky výzkumného šetření a doporučení.....	69
7. Závěr.....	71
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	72
PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE	
PŘÍLOHY	

1. Úvod

Základním posláním každého hasiče je chránit životy, zdraví obyvatel a majetek před požáry. Zásah profesionálních hasičů je nezbytný při mimořádných událostech, jako jsou požáry, tornáda a jiné přírodní katastrofy, při dopravních nehodách, vyprošťování a dalších záchranných akcích. Proto činnost profesionálního hasiče vyžaduje jak psychickou, tak i fyzickou odolnost, na kterou musí být během výkonu své služby náležitě připraven. Fyzická příprava je nezbytnou součástí každodenního života profesionálního hasiče. Zásah hasiče mimo jiné vyžaduje rychlost, vytrvalost, obratnost a odvalu.

Hasičský záchranný sbor Zlínského kraje (dále jen „HZS kraje“) je součástí Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „HZS ČR“), jehož základním posláním je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech (jako např. povodně, průmyslové nebo ekologické havárie, radiační havárie, znečištění vody, technologické havárie a celá řada dalších činností souvisejících s ochranou obyvatel, jako je varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva).

Působnost HZS Zlínského kraje je stanovena zejména zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Je zřizován a organizován státem, je účetní jednotkou a hospodaří s prostředky ze státního rozpočtu. Jeho příjmy a výdaje jsou součástí rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra. Dále využívá mimorozpočtové zdroje, prostředky fondů, dary, příspěvky měst a obcí, příspěvky krajů, plnění pojišťoven a příjmy dle zákona č. 133/1985 Sb.

Pro svou diplomovou práci jsem si vybrala téma Hasičský záchranný sbor jako veřejná služba ve Zlínském kraji. Toto téma jsem si vybrala, neboť povolání hasičů beru jako povolání zajímavé a především velice záslužné. Mnoho z nás si možná ani neuvědomuje, kolik náročné práce hasiči každodenně vykonávají. Jejich posláním je především chránit život a zdraví nás občanů, což je často velmi náročný úkol. Já osobně patřím k těm lidem, kteří si práce hasičů váží, proto jsem se ve své práci zaměřila právě na tuhle problematiku. Pro diplomovou práci je také potřeba spoustu organizačních či finančních informací,

a protože jeden z příslušníků mé rodiny pracuje jako profesionální hasič ve městě Zlín, tak jsem měla možnost získat podstatné informace o organizaci a financování touto cestou.

Cílem mé diplomové práce je analyzovat Hasičský záchranný sbor Zlínského kraje.

Mezi vedlejší cíl, který úzce souvisí s cílem hlavním je poukázat na postavení příslušníka Hasičského záchranného sboru ČR v systému bezpečnostních sborů. Zaměřím se na to, jakými činnostmi se zabývají jednotky požární ochrany, jaká je jejich organizace a financování. Diplomová práce je rozdělena do sedmi kapitol, přičemž první a sedmá kapitola jsou úvod a závěr. Druhá kapitola je orientována na objasnění základních pojmů souvisejících s požární tematikou. Konkrétně jde o úvod do problematiky, kde popisují státní správu a územní samosprávu na úseku požární ochrany. Dále se zabývám legislativní úpravou dané problematiky. V další teoretické kapitole se zabývám funkcemi a zaměřením požární ochrany. Vymezila jsem oblast veřejné politiky v oblasti požární ochrany, ve které objasňuji jednotlivé zákony upravující tuhle problematiku. Popsala jsem strukturu Hasičského záchranného sboru České republiky, vyjmenovala jsem základní úkoly Hasičských záchranných sborů krajů a činnost státního požárního dozoru. Rozebrala jsem organizaci, způsob řízení a hlavní úkoly jednotlivých subjektů požární ochrany. Zaměřila jsem se na to, jaké jsou typy jednotek požární ochrany, jejich zřizování, dále pak do jakých kategorií jednotky požární ochrany spadají apod. Na závěr této kapitoly jsem se zaměřila na výkon jednotlivých subjektů požární ochrany, tedy na činnost Ministerstva vnitra ČR, orgánů kraje a orgánů obce. V praktické části se věnuji konkrétnímu sboru a to Hasičskému záchrannému sboru Zlínského kraje. Popisují vnitřní organizaci jednotek na území Zlínského kraje, akceschopností jednotek a služby, které vykonávají příslušníci hasičských záchranných sborů. Navazující kapitola je věnována financování záchranného hasičského sboru. V poslední části své diplomové práci uvádím výsledky výzkumného šetření a doporučení.

Při zpracování diplomové práce jsem vycházela ze základní odborné literatury, právních norem, interních předpisů Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje. Důležitým zdrojem informací byly výroční zprávy Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje.

2. Teoretický úvod do problematiky

2.1 Veřejná ekonomie

Veřejná ekonomie je součástí základní vědní disciplíny ekonomie. Zkoumá strukturu, fungování a efektivnost té části národního hospodářství, která má neziskový charakter a je financována z přerozdělovacích procesů. Tuto část národního hospodářství nazýváme veřejným sektorem.

Dělí se na makroekonomii, která se zabývá národním hospodářstvím, a mikroekonomií, která zkoumá základní ekonomické subjekty v národním hospodářství. [18]

Tak jako každá vědní disciplína, která se vyčleňuje ze své základní vědní disciplíny, (a to proto, že předmět jejího zkoumání nabyl v určité vývojové etapě svým rozsahem a tedy i významem velkých dimenzí), i veřejná ekonomie má tendenci k dalšímu členění, a to podle různých kritérií:

- Podle kritéria problémů - jsou společné veřejnému sektoru, setkáváme se s takovými disciplínami jako jsou veřejné finance, teorie veřejného sektoru, efektivnost veřejného sektoru, teorie veřejné volby, teorie veřejné kontroly, ale i marketing ve veřejném sektoru.
- Podle kritéria jednotlivých subjektů veřejného sektoru - rozvíjejí se takové disciplíny jako např. ekonomika sociálního zabezpečení, ekonomika veřejné správy, ekonomika armády, ekonomika zdravotnictví, ekonomika školství, ekonomika kultury, ale i ekonomika technické infrastruktury, ekonomika bydlení atd. Zvláštní pozornost je v poslední době věnována ekonomice neziskových organizací. [18]

2.1.1 Veřejný sektor

Pro vymezení veřejného sektoru je rozhodující skutečností, že je financován z veřejných financí, z čehož pak vyplývají další významné vlastnosti veřejného sektoru. A to:

- je řízen veřejnou správou,
- rozhoduje se v něm veřejnou volbou,
- podléhá veřejné kontrole.

Veřejná správa je představována výkonem státní správy a samosprávy. Jelikož je veřejný sektor financován z veřejných financí a veřejné finance jsou tvořeny ze zdrojů od obyvatelstva, není zde k řízení veřejného sektoru žádný jiný subjekt k dispozici než veřejná správa. Veřejná volba je pojem, kterým se označuje kolektivní rozhodování buď všemi, kterých se důsledek rozhodnutí dotýká, nebo těmi, kteří byli „těmito všemi“ zvoleni jako jejich zástupci. Veřejná kontrola je pojem, který označuje právo i povinnost veřejnost buď přímo, nebo prostřednictvím svých zástupců kontrolovat veřejnou volbu a důsledky jejich rozhodnutí. [18]

2.1.2 Poslání a funkce veřejného sektoru

Posláním veřejného sektoru je rozvoj ekonomického a sociálního růstu, ale také předcházení a řešení důsledků selhávání trhu. Má-li veřejný sektor plnit své poslání, musí plnit určitou soustavu funkcí:

- **funkce ekonomická** – zabezpečování veřejných statků, případně odstraňování následků zejména negativních externalit z důvodu selhání trhu.
- **funkce sociální** – prospěšnost výsledku veřejného sektoru, poskytování služeb zejména pro sociálně slabší vrstvy obyvatel. Např. oblast sociální péče.
- **funkce politická** – využití veřejného sektoru v politickém klání, v procesu veřejné volby. (Činnost veřejného sektoru ovlivňuje hospodářská politika, která má charakter veřejné politiky.)
- **funkce etická** - přispívá svým neziskovým charakterem a svou solidárností k podpoře každého člena společnosti. [18]

Do veřejného sektoru patří:

vlastní veřejná správa, která má specifické postavení, poněvadž řídí veřejný sektor a ovlivňuje tak jeho efektivnost, justice, policie, armáda, školství, věda a výzkum, kultura, tělesná kultura a sport, zdravotnictví, sociální služby, veřejná hromadná doprava, spoje, sociální bydlení, informační systémy a masmédiá, vodní hospodářství - regulace vodních toků a další, oblasti ochrany životního prostředí, v některých zemích i energetické hospodářství. [11]

Členění veřejného sektoru

Národní hospodářství se člení podle různých kritérií (např. podle ukazatele produktivity práce, přesněji řečeno podle objektivních podmínek růstu produktivity práce jednotlivých odvětví a zároveň podle míry vlivu těchto odvětví na produktivitu práce národního hospodářství,...). Například Strecková člení národní hospodářství na jednotlivé sektory takto: **primární sektor, sekundární sektor, terciální sektor, kvartální sektor, kvintární sektor.** [18]

2.1.3 Zařazení požární ochrany ve veřejném sektoru

Na požární ochranu jako veřejný statek lze nahlížet z různých směrů a celá řada ekonomů ji do veřejného sektoru zařazuje podle různých náhledů. V následující části se zaměřím pouze na některé vybrané autory a jejich specifický pohled na požární ochranu jako veřejný statek. Charakter statků požární ochrany nejlépe vysvětluje Stiglitz, kde každý statek je charakterizován „obtížností vyjmutí“ a „vhodností vyjmutí“. Vyjmutí požární ochrany z veřejného sektoru je poměrně snadné, ale z celospolečenského hlediska není vhodné. Hasiči by sice mohli odmítnout provést zásah u právnické či fyzické osoby v případě, že tato neplatí daně a tudíž nepřispívá na činnost požární ochrany. Přesto před provedením zásahu nezkontrolují, zda postižená osoba daně platí či nikoli. Ve veřejném zájmu je, aby tyto zásahy a záchranné práce byly poskytovány všem. [17]

Zvýšení počtu zákazníků požární ochrany má velmi nízké náklady, protože hasiči většinu času tráví čekáním na zásah. Pouze v případě, že vznikne několik událostí najednou, budou náklady na zvýšení počtu zákazníků citelné. Na druhou stranu náklady na vyloučení některých spotřebitelů jsou u požární ochrany relativně nízké. Vyloučení je nevhodné zvláště u veřejných statků, jejichž spotřeba je nerivalitní. Jedná se o takové statky, jejichž spotřeba jednou osobou nesnižuje užitek spotřeby ostatním. Prospěch jednotlivce je dostupný i všem ostatním bez vzájemného překážení. Uplatnit vyloučení by bylo neefektivní, i když jej provést lze. Toto se bezprostředně týká i požární ochrany, kdy vyloučení neplatícího jedince by bylo možné, ale je nežádoucí, protože by bylo značně neefektivní. [2]

Strecková člení národní hospodářství podle různých kritérií a podle těchto kritérií lze také zařadit požární ochranu do veřejného sektoru. Podle kritéria odvětví je požární ochrana

zařazena do odvětví služeb, a to skupiny nemateriálních služeb. Kritérium sektoru Strecková člení především podle kritéria ukazatele produktivity práce, přesněji řečeno podle objektivních podmínek růstu produktivity práce jednotlivých odvětví a zároveň podle míry vlivu těchto odvětví na produktivitu práce národního hospodářství. Podle tohoto kritéria člení národní hospodářství na:

- **primární** sektor (odvětví, která produkují statky „ve spolupráci s přírodou“ – těžba přírodních zdrojů, zemědělství, lesnictví, rybolov),
- **sekundární** sektor (odvětví zpracovatelského průmyslu, která zpracovávají přírodní suroviny, vyrábějí a zpracovávají umělé zdroje),
- **terciální** sektor (služby, které distribuují, uchovávají a opravují především materiální statky – obchod, doprava, veškeré opravárenství),
- **kvartální** sektor (služby typicky veřejného charakteru – veřejná správa, policie, hasiči)
- **kvintární** sektor (rozvojové služby, které výrazně dynamizují ekonomický růst a mají za úkol uchovávat a kultivovat lidský potenciál – školství, kultura, tělesná kultura, zdravotnictví a sociální služby). [18]

Požární ochrana pak podle tohoto členění patří do kvartálního sektoru, který zahrnuje služby typicky veřejného charakteru, jako např. veřejná správa, justice, policie a armáda. Podle kritéria vlastnictví pak náleží požární ochrana z převážné části do veřejného sektoru, který se dále člení na státní sektor a samosprávný sektor. Dalším kritériem podle Streckové je kritérium financování provozu a rozvoje. Podle tohoto kritéria je požární ochrana zařazena do neziskového sektoru, pro který je charakteristický způsob financování z veřejných prostředků. [18]

2.2 Veřejná správa

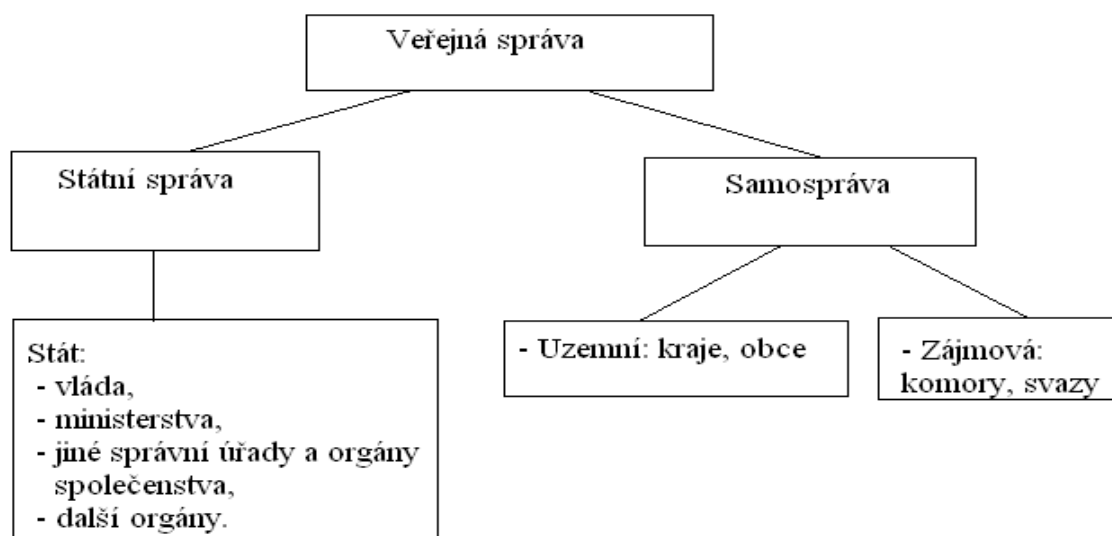
Veřejná správa představuje soustavu institucí, řídicích a výkonných činností, které vyplývají z objektivní potřeby uspořádané společnosti, která je geneticky dána potřebou člověka žít ve společenství druhých lidí. Pro výkon a řízení činností ve veřejné správě si každý stát vytváří na svém území historicky daný systém specializovaných institucí, které z pohledu kritéria uspokojování potřeb jsou zařazována do odvětví veřejné správy. [13]

Pro členění veřejné správy se obecně uplatňují dva zásadní pohledy:

1. členění ve vztahu k základnímu poslání institucí, které souvisí s uplatňováním demokratickými principy v řízení státu a jejich třemi pilíři: mocí zákonodárnou (parlament), mocí výkonnou (prezident, vláda) a mocí soudní (soudy obecné, správní, ústavní), případně mocí kontrolní (Nejvyšší kontrolní úřad). Instituce realizující moc zákonodárnou soudní a kontrolní jsou konstituovány ústavou a z ní vycházejícími zákony a instituce moci výkonné (mimo prezidenta) v českých podmínkách kompetenčním zákonem č. 2/1969 Sb. o zřízení ministerstev a jiných správních orgánů státní správy v České republice, ve znění pozdějších předpisů, případně zákony speciálními. [12]

2. členění ve vztahu k principům rozhodování o potřebách občanů a jejich zabezpečení na státní správu a samosprávu a to územní a zájmovou viz. obrázek č. 2.1

Obrázek č. 2.1 Členění veřejné správy

Zdroj: Rektořík, J. a kol. *Ekonomika veřejného sektoru*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2001. 258 s. ISBN 80-210-2550-6.

2.2.1 Státní správa a územní samospráva na úseku požární ochrany

Na úseku požární ochrany jsou správními úřady ministerstva a to především Ministerstvo vnitra ČR, Ministerstvo obrany a financí a také hasičské záchranné sbory krajů. Úkoly státní správy na úseku požární ochrany stanovené ze zákona o požární ochraně plní v přenesené působnosti také orgány krajů a obcí. Úkolům HZS krajů se budu věnovat v druhé kapitole této práce, tudíž se podíváme na další významné subjekty zajišťující požární ochranu. [6]

Ministerstvo vnitra ČR

Ministerstvo vnitra České republiky je orgánem státní správy ve věcech požární ochrany. Úkoly ministerstva vnitra na úseku požární ochrany plní generální ředitelství HZS ČR.

Ministerstvo vnitra ČR

- schvaluje koncepci organizace a rozvoje požární ochrany,
- předkládá návrh rozpočtu HZS, návrh účelové dotace pro jednotky SDH obcí,
- řídí výkon státní správy,
- vykonává státní požární dozor,
- kontroluje plnění úkolů uložených zákonem o požární ochraně,
- zpracovává rozbory příčin vzniku požárů,
- vytváří a provozuje informační systém požární ochrany,
- soustřeďuje a vyhodnocuje informace potřebné pro zásahy jednotek požární ochrany,
- zabezpečuje výzkum a vývoj,

zajišťuje mezinárodní spolupráci hasičských záchranných sborů apod. [6]

Orgány kraje

Kraj v přenesené působnosti

- projednává koncepci požární ochrany v kraji,
- vytváří podmínky pro dislokaci a vybavení jednotek HZS,
- hradí zabezpečení plošného krytí území kraje jednotkami požární ochrany,
- hradí náklady spojené s pořízením a obnovou požární techniky atd.

Kraj v samostatné působnosti

- projednává roční zprávu o stavu požární ochrany v kraji,
- projednává roční zprávu o zabezpečení plošného pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany,

přispívá HZS na financování jeho potřeb apod. [6]

Orgány obce

Obec v samostatné působnosti

- zřizuje jednotku SDH obce,
- udržuje akceschopnost jednotky SDH obce,
- zabezpečuje odbornou přípravu členů jednotky SDH obce,

zabezpečuje materiální a finanční potřeby jednotky SDH obce atd. [6]

Lidstvo používá už tisíce let oheň. Za tu dobu lidé zjistili, že oheň je dobrý sluha, ale zlý pán a tak od pradávna vznikaly zásady lidského jednání, které se snažili zamezit a v případě vzniku požáru směřovali k jeho rychlé likvidaci tak, aby požár způsobil co nejméně škod na životech a majetku obyvatel. V současné době jsou zásady ochrany před požáry shrnuty do právní normy – zákona o požární ochraně a předpisů s ním souvisejících.

2.2.2 Legislativní úprava dané problematiky

Přehled právní úpravy

Oblast požární ochrany v současnosti upravena zákony, ale zejména tzv. podzákonnými normami, zejména nařízeními vlády a vyhláškami Ministerstva vnitra ČR. Správa požární ochrany je dále v některých případech upravena nařízeními kraje a obecně závaznými vyhláškami obcí.

Základními prameny jsou zákony:

- Zákon č.133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů (zákon o PO),
- Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o HZS),

- Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o IZS),
- Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a změně některých zákonů (krizový zákon) ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

Požární ochrana

Účelem zákona č. 133/1985 Sb. o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů („zákon o požární ochraně“) bylo vytvořit podmínky pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry a pro poskytování pomoci při živelných pohromách a jiných mimořádných událostech. Vymezuje povinnosti ministerstev a jiných správních úřadů, právnických a fyzických osob, postavení a působnosti orgánů státní správy a samosprávy na úseku požární ochrany, jakož i postavení a povinnosti jednotek požární ochrany. Hasičský záchranný sbor je vymezován především jako správní úřad ve svém institucionálním vymezení. Povinnosti právnických osob a podnikajících fyzických osob na úseku požární ochrany jsou tímto zákonem stanoveny tak, že míra zákonem stanovených povinností odpovídá míře požárního nebezpečí vykonávaných činností. Tyto činnosti musí být přesně specifikovány a definovány, aby se maximálně omezily pochybnosti a odstranily různé výklady toho či jiného ustanovení zákona.

Ministerstvo vnitra a Hasičský záchranný sbor kraje jsou správními úřady na úseku požární ochrany. [15]

Legislativa Evropské unie ve vztahu k oblasti požární ochrany

V jednotlivých evropských zemích je požární ochrana řešena na základě národních předpisů. Tyto předpisy ale musí obsahovat prvky slučitelnosti. Po vstupu České republiky do Evropské unie bylo tedy nutné provést legislativní změny v oblasti požární prevence a ochrany obyvatelstva tak, aby principům požární ochrany v unii odpovídaly. [15]

3. Postavení a význam veřejné služby v systému veřejné správy

3.1 Veřejná politika v oblasti požární ochrany

Veřejná politika v oblasti požární ochrany je v kompetenci Ministerstva vnitra ČR. Působnost Ministerstva vnitra ČR, krajských úřadů a obcí v oblasti požární ochrany, krizového řízení, civilního nouzového plánování, ochrany obyvatelstva a integrovaného záchranného systému upravují zákony, které Parlament České republiky projednal a schválil v červenci 2000 s účinností od 1. ledna 2001. [27]

Jedná se o

- zákon č. 237/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně,
- zákon č. 238/2000 Sb., o hasičské záchranném sboru ČR,
- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému,
- zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení,
- vyhláška č. 247/2000 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany.

Subjekty veřejné politiky

V oblasti požární ochrany jsou hlavními subjekty:

- Ministerstvo vnitra ČR,
- hasičské záchranné sbory kraje,
- kraj,
- rada kraje,
- obec,
- vláda apod.

Jednotlivým subjektům a jejich úkolům se budu podrobněji věnovat v druhé kapitole této práce. [27]

Objekty veřejné politiky

Objektem v oblasti požární ochrany jsou všichni obyvatelé našeho státu, jakož i všechny podniky a organizace, neboť účelem zákona je vytvořit podmínky pro účinnou

ochranu života, zdraví občanů a majetku před požáry, pro poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech. Teď se ještě vrátím k základní charakteristice jednotlivých zákonů, které upravují oblast požární ochrany. [27]

Zákonem o Hasičském záchranném sboru ČR došlo ke změně působnosti HZS ČR v tom, že hasičské záchranné sbory okresů jsou nahrazeny hasičskými záchrannými sbory krajů. Výkon státní správy je prováděn přímo hasičskými záchrannými sbory krajů, které jsou organizačními složkami státu. Příslušníci HZS ČR jsou ve služebním poměru. [27]

Při rozsáhlejších mimořádných událostech, které vyžadují spolupráci více složek, upravuje jejich práva a povinnosti zákon o integrovaném záchranném systému. Tento zákon vymezuje pojem integrovaný záchranný systém (dále jen „IZS“) jako koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Upravuje podrobně kompetence státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků na všech řídicích úrovních (celostátní, krajská, i obecní) k přípravě na mimořádné události, provádění záchranných a likvidačních prací a ochranu obyvatel. [27]

Základními složkami IZS jsou

- Hasičský záchranný sbor České Republiky (dále jen „HZS ČR“),
- jednotky požární ochrany (dále jen „JPO“) zařazené do plošného pokrytí JPO,
- zdravotnická záchranná služba,
- Policie České republiky (PČR). [27]

Novela zákona o požární ochraně vytváří podmínky pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry a pro poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech. [6]

Organizace a činnost jednotek požární ochrany je upravena vyhláškou č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany a dále změnou téhle vyhlášky - vyhláškou č. 226/2005 Sb.

Státní požární dozor

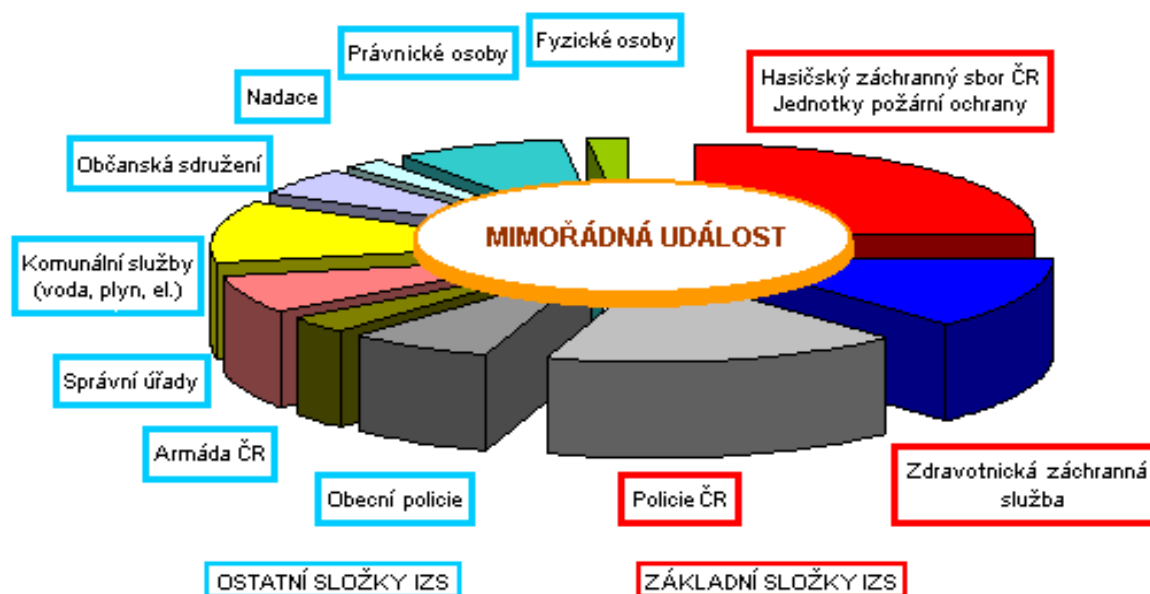
Státní požární dozor vykonává:

- kontrolou dodržování povinností stanovených předpisy o požární ochraně,
- posuzováním územně plánovací dokumentace, podkladů pro vydání územního rozhodnutí, projektové dokumentace stavby ke stavebnímu řízení, dokumentace k povolení změny stavby před jejím dokončením a posuzováním dokumentace k řízení o změně v užívání stavby, k nařízením nezbytných úprav, k nařízením zabezpečovacích prací, k řízení o zjednání nápravy a k povolení výjimky v rozsahu požárně bezpečnostního řešení podle zvláštních právních předpisů,
- ověřováním, zda byly dodrženy podmínky požární bezpečnosti staveb vyplývajících z posouzených podkladů a dokumentace, včetně podmínek vyplývajících z vydaných stanovisek,
- posuzováním výrobků, které nejsou výrobky stanovenými podle zvláštních právních předpisů, z hlediska jejich požární bezpečnosti a posuzováním funkčnosti systémů vyhrazených požárně bezpečnostních zařízení,
- schvalováním posouzení požárního nebezpečí činností s vysokým požárním nebezpečím,
- zjišťováním příčin vzniku požárů,
- kontrolou připravenosti a akceschopnosti jednotek požární ochrany,
- ukládáním opatření k odstranění zjištěných nedostatků. [6]

Spolupráce s IZS

Integrovaný záchranný systém je státem garantovaný komplex ochrany bezpečnosti a obrany před mimořádnými událostmi, zajišťující spolupráci mezi záchrannými, pohotovostními a odbornými složkami státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob. Garantem Integrovaného záchranného systému je Ministerstvo vnitra ČR. Činnost Integrovaného záchranného systému je upravena zákonem č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému. Členění složek integrovaného záchranného systému uvádím v grafu č. 3.1. Bezpečnost občanů zajišťuje především obec, je zřizovatelem IZS. IZS zpracovává informace, řídí záchranné a bezpečnostní akce, zabezpečuje nezbytné životní potřeby obyvatel. Je vybudován pro rychlé zajištění pomoci občanům. [19]

Graf č. 3.1 – Členění složek integrovaného záchranného systému

Zdroj: Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. 2005.

Složky IZS:

1. Tísňové volání SOS, systém EU	telefonní číslo:	112
2. Hasičský záchranný sbor	telefonní číslo:	150
3. Lékařská záchranná služba	telefonní číslo:	155
4. Obecní policie	telefonní číslo:	156
5. Policie ČR	telefonní číslo:	158

Složky IZS jsou situovány do jednoho místa, odkud jsou řízeny a je tudíž mezi nimi urychlená komunikace, v případě potřeby si předávají informace nebo vyjíždí k události společně. IZS je rychlý, bezpečný a spolehlivý. [19]

Spolupráce s ostatními JPO

Hasičský záchranný sbor Zlínského kraje má největší podíl na spolupráci s JPO II a s JPO III. Je to dáno nastaveným systémem plošného pokrytí jednotkami PO na území České republiky. Ten vychází ze stupně nebezpečí území obce. Na jeho základě se určí, za jakou dobu se musí na území obce dostavit první tři jednotky. [19]

Spolupráce s Policií ČR

Policie ČR je ozbrojeným bezpečnostním sborem, který plní úkoly ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti v rozsahu vymezeném ústavními zákony, zákony a ostatními právními předpisy. Při plnění svých úkolů spolupracuje s mezinárodními organizacemi a policejními institucemi a s bezpečnostními sbory jiných států. [5]

Spolupráce s Zdravotnickou záchrannou službou

Základním právním předpisem Zdravotnické záchranné služby je vyhláška Ministerstva zdravotnictví č.434/1992 Sb., o zdravotnické záchranné službě, ve znění pozdějších předpisů. Koncepce Zdravotnické záchranné služby vychází z potřeby zajistit funkčně provázaný systém poskytující před nemocniční neodkladnou péči. [19]

Bezpečnost práce integrovaných záchranných složek

Všechny čtyři složky Integrovaného záchranného systému ještě řeší kromě zajišťující spolupráce mezi záchrannými a pohotovostními složkami bezpečnost práce při výkonu svých profesí. Tyto složky svou práci vykonávají téměř vždy v nebezpečném terénu a to ať už se jedná o dopravní nehody nebo jiné mimořádné události. Snaží se vyřešit problematiku která se týká jedno společného tématu pro všechny složky Integrovaného záchranného systému a to prvek ovlivňující viditelnost jejich uniforem, které musí mít podle předpisů příslušníci a zaměstnanci záchranných a pohotovostních složek v terénu. Řešení spočívá v použití jednotlivých prvků anebo jejich kombinací – barva, reflexní a fluorescentní materiály a výstražné světelné i zvukové zařízení. Touhle problematikou se zabývá literatura Dr. Salomona, který popisuje hlavně situaci a možná řešení, která se využívají především v USA, nicméně je možno říci, že situace u nás bude obdobná s přihlédnutím na hustotu dopravy a počet osob. [16] Jeden z výzkumů byl realizován Texas Transportation Institute v roce 2000. Tato studie porovnávala bezpečnostní oděvy a uniformy určené pro profesionální pracovníky z řad záchranných složek, tak i z řad civilistů. Porovnávala barevné kombinace fluorescentních barev. [1] V posledních dvanácti letech, je průměrně jeden policista sražen a zabit vozidlem. Počet usmrcených hasičů v roce 2008 činil 114 a z toho 29 bylo usmrceno při výkonu služby spojeného s dopravními nehodami. Podobná čísla o úmrtí hasičů figurují i v předešlých letech. Čísla jsou to vysoká, a i kdyby se pouze jeden lidský život podařilo zachránit právě zvýšením viditelnosti uniforem, vozidel, které jsou nezbytné k výkonu profesionálů z řad záchranných a pohotovostních složek, nebyla by to snaha o vyřešení bezpečnosti marná. [4]

3.2 Poslání Hasičského záchranného sboru ČR

Hasičský záchranný sbor České republiky je soubor rozpočtových organizací. Základním posláním Hasičského záchranného sboru ČR je chránit životy, zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, ať již se jedná o živelní pohromy, průmyslové havárie či teroristické útoky. Lze jej definovat jako otevřený, dynamický, bezpečnostní systém s řadou alternativních stavů. Mezi základní patří pohotovost k akci a následná regenerace. Změny jednotlivých stavů často probíhají v agresivním prostředí. [9]

Dynamika systému je determinována chováním lidí, kteří musí hodnotit prostředí a procesy v němž probíhající, to znamená, že jsou neutrální, rizikové a neohrožující. Dále určovat strategii postupu k předcházení nebo likvidaci mimořádných událostí, analyzovat průběh mimořádné události a závěry využívat k profesionálnímu zdokonalování. Profese hasiče přináší řadu situací, které by většina z civilistů označila za velmi náročné, často až traumatické. [9]

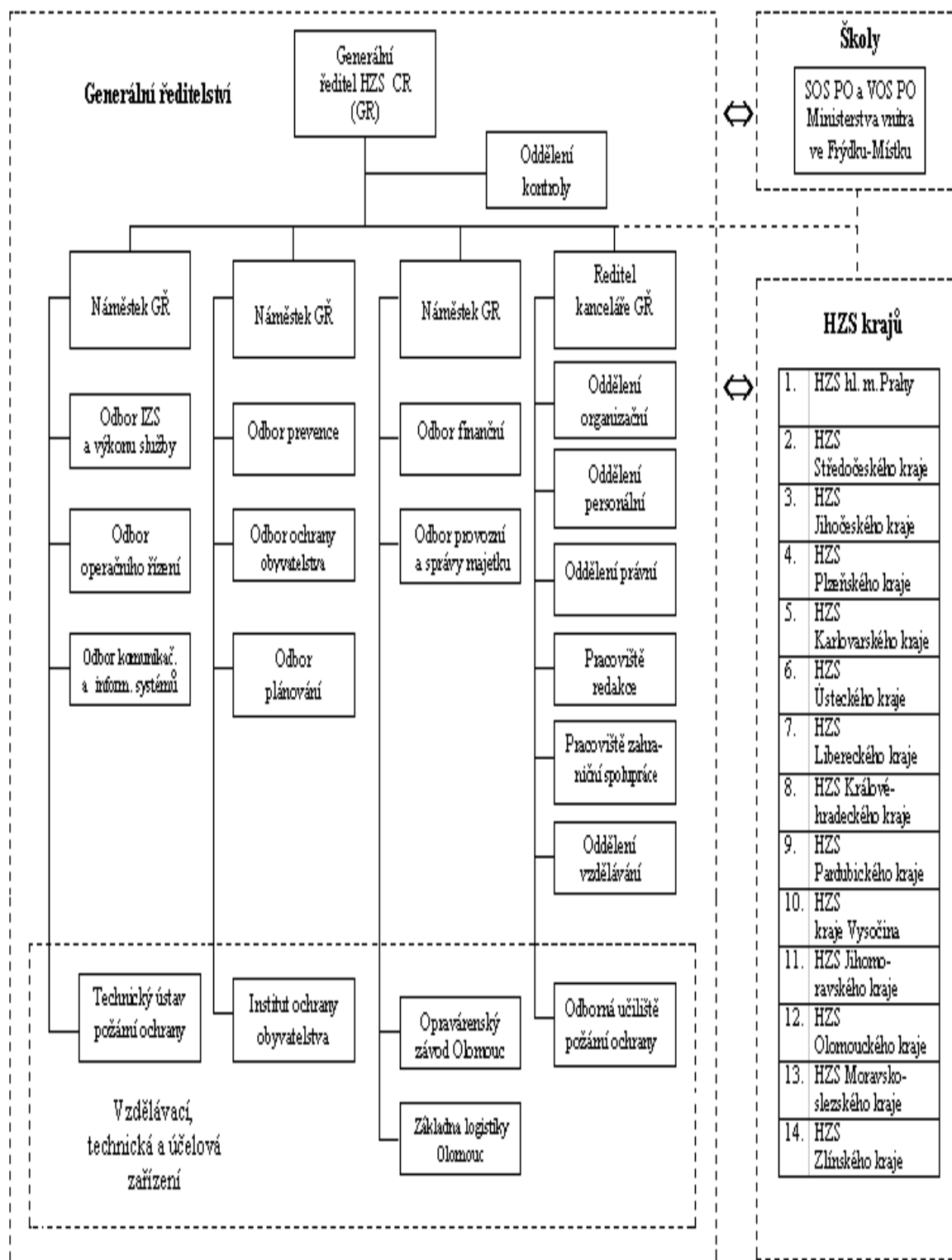
Vždyť i služební slib vystavuje hasiče k obrovské zodpovědnosti:

Slibuji na svou čest a svědomí, že při výkonu služby budu nestranný a budu důsledně dodržovat právní a služební předpisy, plnit rozkazy svých nadřízených a nikdy nezneužiji svého služebního postavení. Budu se vždy a všude chovat tak, abych svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru. Služební povinnosti budu plnit řádně a svědomitě a nebudu váhat při ochraně zájmů České republiky nasadit i vlastní život. [9]

3.2.1 Organizační struktura Hasičského záchranného sboru ČR

Ministerstvo vnitra ČR zřídilo generální ředitelství HZS ČR, které řídí činnost HZS ČR. Součástí Hasičského záchranného sboru České republiky jsou kromě HZS krajů také školy, vzdělávací, technická a účelová zařízení apod. [27]

Obrázek č. 3.2 : Organizační schéma HZS ČR

Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR [online]. 2011 , [cit. 2011-04-10]. Dostupný z < <http://www.mvcr/> >

3.2.2 Organizační struktura Generálního ředitelství

Generální ředitel HZS ČR je genmjr. Ing. Miroslav Štěpán. Již ze zákona je GŘ HZS organizační složkou MV ČR jež plní úkoly ministerstva v požární ochraně. Tedy řídí HZS jednotlivých krajů a rovněž je vrcholným řídicím orgánem škol požární ochrany zřizovaných ministerstvem. Generální ředitel má tři náměstky, kteří spravují jednotlivá hlavní oblasti jež spadají pod GŘ HZS. [27]

Pod náměstka zabývajícího se přímo jednotkami PO a jejich činností patří odbory:

- a) IZS a výkonu služby,
- b) operačního řízení,
- c) komunikačních a informačních systému. [26]

Do jeho oblasti působnosti patří rovněž Technický ústav požární ochrany. Dalším náměstkem generálního ředitele je náměstek pro prevenci a civilní ochranu.

V této oblasti jsou zřízeny odbory:

- a) prevence,
- b) ochrany obyvatelstva a krizového řízení,
- c) civilní nouzové připravenosti a strategií.

Náměstkovi pro prevenci a civilní ochranu podléhá i institut ochrany obyvatelstva. [26]

Posledním náměstkem je náměstek pro materiální zabezpečení, který řídí odbory:

- a) správy majetku,
- b) provozní a správy majetku.

Agendu GŘ HZS řídí kancelář v jejímž čele stojí ředitel kanceláře.

Kancelář má následující oddělení:

- a) právní,
- b) personální a vzdělání,
- c) organizační,
- d) pracoviště redakce,
- e) pracoviště zahraniční spolupráce.

Pod kancelář GŘ spadají i učiliště požární ochrany. [26]

3.2.3 Organizační struktura hasičského záchranného sboru kraje

V čele HZS kraje stojí ředitel HZS kraje, kterému jsou podřízeni tři náměstci a vedoucí kanceláře ředitele HZS kraje. Náměstek úseku IZS a operačního řízení řídí odbor IZS a služeb, jež má dvě oddělení a to oddělení služeb a oddělení IZS a operačního řízení, a odbor operačního řízení. Náměstek úseku ekonomiky řídí odbor finanční a odbor správ majetku. Posledním náměstkem ředitele HZS kraje je náměstek pro úsek prevence a civilní nouzové připravenosti, který řídí odbor ochrany obyvatelstva a krizového řízení a odbor prevence. Agendu krajského ředitelství vede kancelář ředitele kraje v čele s vedoucím kanceláře krajského ředitele.

Kancelář ředitele kraje má oddělení právní, organizační, personální a samostatné pracoviště kontroly. Řediteli HZS kraje podléhají i ředitelé územních odborů v kraji. Na územních odborech jsou zřizována některá oddělení odborů působících na krajské úrovni. Jsou to zejména oddělení prevence, oddělení IZS a služeb, oddělení operačního řízení a oddělení provozní. [24]

Vztahy nadřízenosti a podřízenosti v jednotce HZS kraje vyplývají z hodnotních označení příslušníků PO podle nařízení vlády č. 508/2004 Sb., kterým se stanoví vzory hodnotních označení příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů. [28]

Zřízení Hasičských záchranných sborů krajů

HZS ČR byl zřízen zákonem o HZS ke dni 1.1.2001, kdy nabyl tento zákon účinnosti. Součástí HZS ČR jsou HZS krajů. HZS krajů tedy nahradily zaniklé HZS okresů. Zákon o HZS sjednotil organizační strukturu této státní organizace a koncentroval řízení požární ochrany na krajské úrovni. [28]

Dle zákona o HZS ČR je sídlem HZS kraje krajské město a v čele HZS kraje stojí ředitel HZS kraje. Hlavní koncepční orgán pro jednotky HZS ČR je Generální ředitelství HZS ČR, které plní úkoly Ministerstva vnitra ČR na poli požární ochrany. [26]

3.3 Jednotky požární ochrany

Jednotkou PO se rozumí soubor odborně vyškolených osob, vybavený požární technikou a věcnými prostředky PO. Dle § 70 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění pozdějších předpisu mají jednotky PO tyto základní úkoly:

1. Jednotka požární ochrany plní tyto základní úkoly

- a) provádí požární zásah podle příslušné dokumentace požární ochrany nebo při soustředění a nasazování sil a prostředku,
- b) provádí záchranné práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech,
- c) podává neprodleně zprávy o svém výjezdu a zásahu územně příslušnému hasičskému záchrannému sboru kraje. [20]

2. Výkonem služby příslušníku, zaměstnanců podniku a členů zařazených v jednotkách požární ochrany se podle tohoto zákona rozumí veškerá činnost směřující k předcházení požárům a jejich zdolávání, snižování následku živelních pohrom a jiných mimořádných událostí včetně zvyšování akceschopnosti jednotky požární ochrany. Výkon služby se člení na organizační a operační řízení. [6]

3. Organizačním řízením se rozumí činnost k dosažení stálé organizační, technické a odborné způsobilosti sil a prostředku požární ochrany k plnění úkolu jednotek požární ochrany. Operačním řízením se rozumí činnost od přijetí zprávy o skutečnostech vyvolávajících potřebu nasazení sil a prostředku požární ochrany, provedení požárního zásahu a záchranných prací při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech, do návratu sil a prostředku požární ochrany na základnu. [20]

4. Při zdolávání požáru spolupracují jednotky požární ochrany s Policií České republiky a dalšími orgány podle zvláštních předpisu. [6]

5. Jednotky požární ochrany plní úkoly na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatel. [20]

3.3.1 Systém jednotek požární ochrany

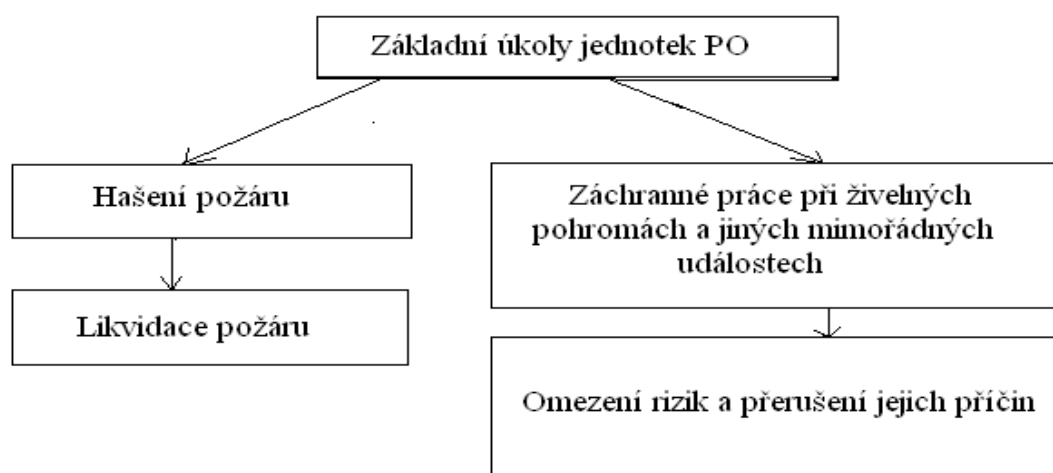
Vzhledem k tomu, že nelze vyloučit vznik požáru či jiné mimořádné události na území celé České republiky, je třeba vytvořit určitý systém jednotek požární ochrany, který plošně v celé ČR zabezpečí účinnou pomoc do určitého časového limitu s určitým množstvím sil a prostředků. [6]

Principem systému jednotek požární ochrany je

- ochrana majetku a osob před požáry a jinými mimořádnými událostmi,
- obec v případě žádosti o pomoc při záchraně životů a majetku.

Nejdříve byl tento systém vybudován jen pro hašení požárů, s rozvojem společnosti vznikla potřeba tohoto systému také u dalších událostí jako jsou dopravní nehody, živelné pohromy. Svým účelem je tedy systém jednotek požární ochrany vybudován jako represivní nástroj proti vzniklým požárům, živelným pohromám a jiným mimořádným událostem. JPO mají za úkol provést likvidaci požáru ovšem nemají za úkol učinit veškerá opatření nutná k odstranění bezprostřední hrozby ohrožení života, zdraví, majetku a životního prostředí viz obrázek Základní úkoly jednotek PO č.3.2). [6]

Obrázek č.3.3 Základní úkoly jednotek PO

Zdroj: Halásek, D., Lenert, D., Pernica, B. Ekonomika obrany, bezpečnosti a veřejného pořádku, 1. vydání, Ostrava 2006. str 151)

3.3.2 Druhy jednotek požární ochrany

Jednotky požární ochrany dělíme podle druhu a kategorií. Zařazení jednotlivých druhu jednotek PO je řešeno § 65 zákona č.133/1985 Sb., o požární ochraně, a to následovně.

Jednotkami požární ochrany jsou

- a) jednotka hasičského záchranného sboru kraje, která je složena z příslušníků hasičského záchranného sboru (dále jen "příslušník") určených k výkonu služby na stanicích hasičského záchranného sboru kraje,
- b) jednotka hasičského záchranného sboru podniku, která je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří vykonávají činnost v této jednotce jako své zaměstnání, (dále jen „zaměstnanec podniku“), [20]
- c) jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, která je složena z fyzických osob, které nevykonávají činnost v této jednotce požární ochrany jako své zaměstnání,
- d) jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku, která je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří nevykonávají činnost v této jednotce požární ochrany jako své zaměstnání.
- e) vojenská hasičská jednotka, která má postavení odborné jako jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku, přičemž zřizování, vnitřní organizaci, vybavení a výkon služby v ní stanoví Ministerstvo obrany. Podrobnější rozčlenění uvádím v tabulce Základního plošného pokrytí území ČR jednotkami PO č. 3.1. [29]

Tabulka č.3.1 Základní plošné pokrytí území ČR jednotkami PO

Stupeň nebezpečí		Počet jednotek PO a doba jejich dojezdu na místo zásahu
Území obce		
I.	A	2 JPO do 7 minut a další 1 JPO do 10 minut
	B	1 JPO do 7 minut a další 2 JPO do 10 minut
II.	A	2 JPO do 10 minut a další 1 JPO do 15 minut
	B	1 JPO do 10 minut a další 2 JPO do 15 minut
III.	A	2 JPO do 15 minut a další 1 JPO do 20 minut
	B	1 JPO do 15 minut a další 2 JPO do 20 minut
V.	A	1 JPO do 20 minut a další 1 JPO do 25 minut

Zdroj: Šenovský, M., Adamec, V., Hanuška, Z. Integrovaný záchranný systém, 2.vydání, Ostrava 2007, ISBN 978 80 7385 007 4, s 40.

3.3.3 Kategorie jednotek požární ochrany

Na jednotlivé kategorie jsou kladeny rozdílné požadavky v oblasti doby výjezdu od nahlášení události, doby dojezdu na místo události, početních stavu, odborné, fyzické, zdravotní a psychické způsobilosti.

Dle zákona č.133/1985 Sb., o požární ochraně a vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek PO, se jednotky PO dělí do šesti kategorií:

JPO I - Jednotka hasičského záchranného sboru kraje, která je složena z příslušníků hasičského záchranného sboru (dále jen "příslušník") určených k výkonu služby na stanicích hasičského záchranného sboru kraje. [29]

JPO II - Jednotky SDH obcí zařazené do kategorie JPO II jsou jednotkami s územní působností, které se charakterem své činnosti přibližují jednotkám profesionálním. Jednotka SDH vybrané obce kategorie JPO II je složena z členu, kteří vykonávají službu v jednotce jako svoje zaměstnání v hlavním pracovním poměru na základě uzavření pracovního vztahu, nebo z členů, kteří vykonávají službu v jednotce jako svoje zaměstnání ve vedlejším pracovním poměru na základě uzavřené dohody o pracovní činnosti se zřizovatelem jednotky, kterým je obec. Jednotka má územní působnost i mimo katastr obce zřizovatele podle požárního poplachového plánu kraje. [6]

JPO III - Jednotka s územní působností, tedy určená k zásahům i mimo území svého zřizovatele a s předpokladem zásahu u více typu událostí. Jednotka SDH obce kategorie JPO III je jednotkou PO, která je složena z fyzických osob, které nevykonávají službu v jednotce jako své zaměstnání. Jedná se o jednotku SDH obce se členy, kteří tedy vykonávají službu v jednotce dobrovolně. [40]

JPO IV – Jednotka hasičského záchranného sboru podniku, která je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří vykonávají činnost v této jednotce jako své zaměstnání. [29]

JPO V - Jednotka SDH obce kategorie JPO V je jednotkou PO, která je složena z fyzických osob, které nevykonávají službu v jednotce jako své zaměstnání. Jedná se o jednotku SDH obce se členy, kteří tedy vykonávají službu v jednotce dobrovolně. Pro účely plošného pokrytí je tato jednotka PO charakterizována jako jednotka s místní působností, zasahující na území svého zřizovatele, tedy v katastru obce.

Samozřejmě, že v případě, že si okolnosti mimořádné události vyžadují nebo po dohodě se zřizovatelem, mohou být i tyto jednotky využívány k zásahům i mimo svůj hasební obvod. Jednotky PO kategorie JPO V jsou vyhláškou č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek PO, dále děleny na kategorie V/2 působící ve větších obcích (s více než 200 obyvateli) a zpravidla zajišťující výjezd jednoho družstva a V/1 působící v menších obcích (do 200 obyvatel) a zpravidla zajišťující výjezd družstva o zmenšeném početním stavu. [6]

JPO VI - Jednotka SDH podniku, která je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří nevykonávají činnost v této jednotce požární ochrany jako své zaměstnání. . [19]

JPO N - JPO nezařazené do plošného krytí, nezařazená jednotka má základní početní stav jako jednotka kategorie JPO V/1, nezařazené jednotky se zpravidla zařazují do druhého a vyššího stupně poplachu v poplachových plánech. [40]

Činnost v jednotce SDH obce při hašení požáru, provádění záchranných prací při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech se považuje za výkon občanské povinnosti. Činnost v jednotce SDH obce při nařízeném cvičení nebo nařízené odborné přípravě je jiným úkonem v obecném zájmu. [29]

3.4 Operační hodnoty jednotky požární ochrany

Každá jednotka PO má pro účely operačního řízení přiřazenu určitou hodnotu. Tato hodnota vypovídá o schopnosti jednotky PO zahájit a provádět plnění úkolu v operačním řízení na místě zásahu.

Operační hodnotu jednotky PO tvoří:

- akceschopnost, především doba výjezdu jednotky PO z místa své trvalé dislokace při vyhlášení poplachu,
- územní působnost jednotky PO (doba jízdy, resp. vzdálenost, na místo zásahu). Doba výjezdu jednotky PO je stanovena vyhláškou č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek PO. Operační hodnoty jednotek PO dle kategorií uvádí tabulka 3.2. [35]

Tato doba je maximálně:

- 2 minuty pro JPO I a JPO IV,
- 10 minut pro jednotky složené výlučně z hasičů, kteří nevykonávají službu v jednotce jako své povolání,
- 5 minut pro JPO II a osoby, kterým byla určena pracovní pohotovost mimo pracoviště. [20]

Územní působností jednotky PO se rozumí optimální vzdálenost pro dojezd jednotky k místu zásahu a vymezení území jejího standardního působení, tzv. "hasební obvod". Vyjadřuje se buď v minutách, nebo v kilometrech (při rychlosti jízdy vozidla 45 – 60 km/h podle místních podmínek). Při stanovení územní působnosti jednotek PO se vychází z statistické analýzy zásahu jednotek PO a v úvahu se berou i zkušenosti z ostatních evropských států. [35]

Tabulka č. 3.2: Operační hodnoty jednotek PO dle kategorií

Kategorie JPO	JPO I.	JPO II.	JPO III.	JPO IV.	JPO V.	JPO VI.
Doba výjezdu (min)	2	5	10	2	10	10
Územní působnost (min)	20	10	10	Není	Není	Není
Druh JPO	HZS Kraje	SDH Obce	SDH Obce	HZS Podniku	SDH Obce	SDH Podniku

Zdroj: Halásek, D., Lenert, D., Pernica, B. Ekonomika obrany, bezpečnosti a veřejného pořádku, 1. vydání, Ostrava 2006. str 153.

3.4.1 Způsob zřizování jednotek

Jednotky hasičského záchranného sboru kraje jsou na území kraje dislokovány na stanicích. Rozmístění stanic, vnitřní organizace, početní stav a předurčenost jednotek pro záchranné práce určuje generální ředitelství. Pokud je jednotka HZS kraje zřizována právnickou osobou nebo podnikající fyzickou osobou (tzn. podnikem) anebo obcí, je jednotka zřízena zřizovací listinou nebo smlouvou o zřízení společné jednotky.

Hasičský záchranný sbor kraje může v případě vyšší míry požárního nebezpečí určit, že vedle jednotky hasičského záchranného sboru podniku bude zřízena i jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku. Tato jednotka je pak rozložena na stanicích podniku. Kromě centrální stanice podniku se zřizují pobočné stanice podniku a to v případech, kdy je třeba zajistit, aby doba jízdy jednotky v podniku ze stanice podniku k místu zásahu nepřesahovala pět minut. [35]

3.4.2 Vnitřní organizace jednotek

Jednotku tvoří požární technika, věcné prostředky a velitelem jednotky stanovený počet hasičů.

Hasičem je

- a) příslušník HZS ČR, jedná-li se o jednotku HZS kraje,
- b) zaměstnanec podniku, pokud jde o jednotku HZS podniku,
- c) člen jednotky SDH podniku a osoba vykonávající službu v jednotce SDH obce nebo jednotce SDH podniku jako svoje zaměstnání. [35]

Hasiči jsou v jednotce rozděleni do čet, družstev o zmenšeném početním stavu a skupin. Četa se člení na dvě nebo tři družstva, popřípadě skupiny. Družstvo tvoří velitel družstva a dalších pět hasičů. Družstvo o zmenšeném početním stavu tvoří velitel družstva a další tři hasiči. Skupinu tvoří vedoucí skupiny a nejméně jeden hasič. Jednotka, která je složena z hasičů nejméně dvou druhů jednotek nebo z hasičů nejméně jedné jednotky a osob začleněných ve složce IZS anebo z hasičů jednotky a osob poskytujících osobní a věcnou pomoc, je odřadem. Podnik také zřizuje požární hlídku, kterou tvoří velitel požární hlídky a nejméně další tři členové. [40]

3.5 Financování požární ochrany

Před rokem 1985 ústřední řízení požární ochrany a dozor na ni příslušel Ministerstvu vnitra, které bylo oprávněno činit v mezích platných předpisů potřebná opatření k zajištění požární ochrany. Zajištění veškerých věcných prostředků pro dobrovolné veřejné jednotky požární ochrany pro veřejnou požární ochranu v obci zajišťovaly místní národní výbory a jejich výkonné orgány, hradily náklady spojené s opatrováním, zřizováním a udržováním těchto prostředků. Po roce 1986 byly správy Sboru požární ochrany do roku 1990 řízeny a spravovány bývalými okresními národními výbory jako zvláštní orgány okresního národního výboru nebo krajského národního výboru. Tato zařízení neměla právní subjektivitu, v podstatě se jednalo o součást okresního národního výboru nebo krajského národního výboru a plně podléhala odbornému vedení (metodické a věcné řízení v oblasti plánu a rozpočtu) okresního národního výboru nebo krajského národního výboru. Od roku 1986 Ministerstvo vnitra – Hlavní správa Sboru požární ochrany také přímo zabezpečovala a přidělovala požární techniku jednotlivým okresům. [2]

Rozpočtované prostředky na investice byly v rozpočtu Ministerstva vnitra. V roce 1990 byl schválen návrh změny zákona o požární ochraně a zároveň vláda České republiky souhlasila se soustředěním všech rozpočtových prostředků pro potřeby Sboru požární ochrany v České republice u Ministerstva vnitra k 1.1.1991. Správy Sboru požární ochrany v rámci transformace byly zřízeny jako příspěvkové organizace s právní subjektivitou. Zřizovatelem byly okresní úřady, ale finančními vztahy byly tyto příspěvkové organizace napojeny přímo na Ministerstvo vnitra. Při delimitaci bývalými krajskými národními výbory a okresními národními výbory nebyl zachován jednotný postup, to mělo za následek, že některé správy Sboru požární ochrany měly dostatek finančních prostředků, zatímco jiné měly naopak silný nedostatek těchto prostředků. Proto Hlavní správa Sboru požární ochrany přistoupila k provedení optimalizace provozních nákladů u správ Sboru požární ochrany. Cílem bylo vyrovnat v rámci republikové působnosti neodůvodněné rozdíly v ekonomické základně správ Sboru požární ochrany. [2]

Od 1.1.1994 byl příspěvek na činnost příspěvkových organizací převeden Ministerstvem financí do rozpočtu okresních úřadů formou účelové dotace, přičemž Ministerstvo vnitra stanovovalo potřebné objemy neinvestičních prostředků. Jednalo se o systém účelového financování správ Sboru požární ochrany cestou územních rozpočtů dohodnutý s

Ministerstvem financí a Ministerstvem vnitra. Krytí investičních prostředků ústředně navrhuje Ministerstvo vnitra – Hlavní správa Sboru požární ochrany a návrh předkládá Ministerstvu financí. Správy Sboru požární ochrany čerpají investiční prostředky formou dotace ze státního rozpočtu. Ministerstvo vnitra zpracovává a Ministerstvo financí vydává „Oznámení limitu investičních výdajů“, jedná se o systémovou, účelově vázanou dotaci státního rozpočtu. Výkon přímého investora zůstává na okresech. V roce 1995 došlo k rozdělení neinvestičních prostředků na část, která je součástí státního rozpočtu a část, kterou musí v plném rozsahu poskytnout okresní úřady z vlastních rozpočtů. Avšak od 1.1.1996 se financování vrací k systémové dotaci ze státního rozpočtu, kvůli požadavku vlády na ucelený systém financování požární ochrany. Do roku 1996 byla požární ochrana financována vertikálně, tj. z rozpočtu Ministerstva vnitra. Od roku 1999 je v platnosti nová rozpočtová skladba, která se zabývá kromě požární ochrany také integrovaným záchranným systémem a je členěna podrobněji. Mimo dotaci ze státního rozpočtu mohou Hasičské záchranné sbory okresu získat příspěvky na činnost od jiných organizací (např. sponzorské dary) a mohou získávat prostředky vedlejší hospodářskou činností. [2]

V roce 2001 vznikl transformací organizací a činností spadajících do kompetencí dřívějších Hasičských záchranných sborů okresu, Ministerstva obrany Hasičský záchranný sbor České republiky. Vznikly Hasičské záchranné sbory krajů (dále jen HZS krajů), které provádí výkon státní správy. Toto sloučení proběhlo včetně delimitace finančních prostředků, zaměstnanců a materiálu. HZS krajů hospodaří s prostředky státního rozpočtu, které jim stanoví správce kapitoly Ministerstva vnitra v rámci rozpočtu kapitoly Ministerstva vnitra. Rozpočet HZS krajů zahrnuje pouze příjmy a výdaje související s činnostmi stanovené jim v zákoně o požární ochraně. Prostředky mohou HZS krajů čerpat jen do výše závazných ukazatelů stanovených jim Ministerstvem vnitra a v souladu s věcným plněním. HZS krajů hospodaří také s mimorozpočtovými zdroji, kterými jsou prostředky fondu. Mimorozpočtové zdroje se používají prostřednictvím rozpočtu. Prostředky fondu kulturních a sociálních potřeb se s výjimkou prostředků určených na financování reprodukce dlouhodobého hmotného majetku používají přímo. HZS krajů jsou, vyjma některých výjimek uvedených v zákonu č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, oprávněny překročit závazné ukazatele výdajů státního rozpočtu podle jejich vymezení o příjmy dle zákona o požární ochraně. [2]

Financování hasičských záchranných sborů kraje

Financování HZS kraje je prováděno ze státního rozpočtu. HZS ČR je položkou v rámci rozpočtu MV ČR a zahrnuje rozpočty HZS krajů, GŘ HZS ČR a zařízeních, které HZS ČR řídí (školy požární ochrany, učiliště technická zařízení aj.). Státní rozpočet ovšem není jediným zdrojem příjmů pro HZS kraje. § 27 odst. 3, písm. b) bod. 1 zákona o PO ukládá krajům povinnost přispívat HZS kraje na financování jeho potřeb. Kraj se tedy, ne bezvýznamně, podílí na zlepšení akceschopnosti jednotek HZS kraje. Stejně jako kraj i obce přispívají jednotkám HZS kraje na financování jejich potřeb a to dle § 29 odst. 1, písm. l) zákona o PO. Týká se to zejména obcí v jejichž katastrálním území je jednotka HZS kraje dislokována. [2]

Financování hasičského záchranného sboru podniku

Financování HZS podniku zajišťuje zcela jeho zřizovatel. K příspěvkům ze státního rozpočtu dochází jen velmi sporadicky a vesměs k zajištění výjezdu HZS podniku mimo území zřizovatele. V současnosti je však vybavenost HZS podniků dobrá, což je odvislé od růstu české ekonomiky. [2]

Financování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí

JSDH obcí jsou financovány především z rozpočtu obcí, které jsou jejich zřizovateli, popřípadě z rozpočtu více obcí u nichž jednotka JSDH obce na základě dohody mezi obcemi zajišťuje požární bezpečnost. Povinnost finančně zabezpečit JSDH obce vychází přímo ze zákona o PO. Stejně jako obce mají ze zákona o PO povinnost přispívat na chod JSDH obce i kraje. Kraje hradí zejména náklady vybraných JSDH obcí spojených s jejich zásahy mimo hasební obvod, kde jsou dislokovány a přispívá ne jejich provoz (jak již bylo zmíněno, kraje poskytují dotace na zdravotní prohlídky nebo na školení nových členů jednotek). V poslední době jsou pro JSDH významné dotace, poskytované ze státního rozpočtu, na obnovu mobilní požární techniky. [2]

Financování jednotek sborů dobrovolných hasičů podniků

Pro financování JSDH podniku platí obdobně to co bylo řečeno k financování jednotky HZS podniku. Tedy JSDH podniku je financována zcela z prostředků podniku. Výjimky jsou možné pouze tehdy, kdy jsou po JSDH podniku žádány i zásahy mimo podnik, jež ji zřizuje. V takovém případě jsou uzavírány různé dohody mezi zřizovatelem a HZS kraje, nebo krajem. [2]

3.6 Obecné požadavky na povolání hasiče

Úkoly stanovené jednotkám požární ochrany v § 70 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů mají jednotky PO o PO upřesňují zejména vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany a Bojový řád jednotek PO. Hasič musí mít prokazatelně potřebné znalosti a dovednosti, aby mohl plnit standardní úkoly stanovené jednotkám požární ochrany a bezpečně zvládal typické činnosti výkonu služby hasiče samostatně i v družstvu. [40]

Standardní úkoly stanovené jednotkám

a) provádění zásahu za normální i ztížené situace podle příslušné dokumentace při požárech

- budov, skladů, výškových budov,
- polí a lesů, silničních dopravních vozidel,
- stavebních a speciálních strojů, dopravních prostředků,
- v tunelech, technologických zařízeních,
- s přítomností nádob s hořlavými kapalinami a stlačenými plyny.

b) provádění záchranných prací při živelných pohromách a mimořádných událostech způsobených

- povodní a přívalovými dešti,
- sesuvem půdy, zřícením konstrukcí,
- havárií na vodovodním zařízení,
- havárií na produktovou nebo jinou olejovou havárií,
- havárií s nebezpečím ionizujícího záření,

vyžadujících:

- záchranu, evakuaci či vyhledávání osob a zvířat,
- poskytnutí před lékařské pomoci,
- evakuaci majetku a cenných předmětů,
- práce na vodní hladině a ledu,
- práce ve výšce a nad volnou hloubkou,
- práce ve výšce. [35]

3.6.1 Podmínky pro výkon profese hasiče

Při výkonu hasičské profese jsou vnější podmínky práce velmi proměnlivé. Od standardních teplot, osvětlení, větrání, hluku až po podmínky extrémně nepříznivé. Výskyt těchto extrémních podmínek je přitom statisticky významný. Pro svou práci používají hasiči velmi rozsáhlou oblast náradí, přístrojového a strojního vybavení, jejichž obsluha vyžaduje specializované znalosti a dovednosti nejméně na středoškolské, spíše však na vysokoškolské úrovni. Při výkonu profese v průběhu řešení mimořádné události se setkává záchranář prakticky se všemi technicky, organizačně a psychofyziologicky realizovatelnými pracovními polohami, jako je například práce ve stísněném pracovním prostoru. Pracovní činnost je realizovaná v průběhu řešení mimořádné události jako převážně kolektivní-skupinová, psychofyziologicky namáhavá, přičemž kvalita práce musí být profesně dobře zvládnutá a chybná rozhodnutí nejsou přípustná. Časovou náročnost jednotlivých zásahů nelze předem určit. [21]

3.6.2 Požadavky na znalosti a dovednosti hasiče

Dále také jsou na hasiče stanoveny požadavky na znalosti a dovednosti. Musí například znát organizaci požární ochrany, je seznámen se základní dokumentací a evidencí, která je vedena a uložena u jednotky požární ochrany, dále se systémem integrovaného záchranného systému, krizového řízení a ochrany obyvatelstva, zná svá práva a povinnosti. Dokonale ovládá bezpečnost práce, umí udržovat ochranné prostředky, které jsou v osobním užívání hasiče, také je seznámen s požární prevencí, s dokumentací zdolávání požáru a v neposlední řadě je schopen zvládat požární taktiku. Myslím, že je vhodné říci, že i odborné vzdělávání a výchova hasiče je dlouhodobá a náročná. Dnes platí, že minimální vzdělání je úplné středoškolské vzdělání s maturitou, následuje celá řada dalších speciálních kurzů, které se musí každých pět let obnovovat a každý rok musí absolvovat fyzické, zdravotní a vědomostní testy, při kterých se prověřuje jeho fyzická zdatnost, zdravotní způsobilost a odborné znalosti. [21]

3.6 Metody a techniky výzkumu

Metoda je tvořena systémem pravidel a principů, které určují třídy možných systémů operací, vedoucích od určitých podmínek k dosažení stanoveného cíle. Některé metody jsou použitelné víceúčelově, pro více vědních oborů, jiné pouze pro jeden z těchto oborů. V každé metodě se používají různé sociologické techniky [...]. Pro vypracování diplomové práce jsem použila metody rozhovoru, práce s dokumenty a SWOT analýzy. [3]

3.6.1 Rozhovor

Rozhovor je v současné době jedna z nejpoužívanějších a na veřejnosti nejznámějších výzkumných metod. Tato metoda je založena na bezprostředním rozhovoru výzkumníka se zkoumaným člověkem nebo skupinou, přičemž zkoumaná osoba či skupina má být podnícena řadou záměrně cílených otázek k podání verbálních informací. [3]

Typy rozhovorů

- **standardizovaný, formalizovaný, kategorizovaný rozhovor** - má přísný řád, postupuje se přesně podle připraveného textu (formuláře), čímž se blíží dotazníku. Výzkumník čte respondentovi otázky a ten na ně odpovídá,
- **nestandardizovaný, volný rozhovor** - je dobře připraven předem, ale tento rozhovor se značně přibližuje běžnému rozhovoru,
- **polostandardizovaný rozhovor** - nese prvky volného i standardizovaného rozhovoru,
- **rozhovor zjevný** - výzkumník zcela otevřeně bez utajování sdělí respondentovi cíl své návštěvy, vyžádá si jeho souhlas a zcela otevřeně klade otázky a zaznamenává odpovědi,
- **rozhovor skrytý** - vylučuje jakékoliv přímé zaznamenávání odpovědí a respondent nemá ponětí o skutečném cíli rozhovoru,
- **rozhovor individuální** - rozhovor výzkumníka s jednou osobou. [3]

Při vypracovávání své diplomové práce jsem využila kombinaci metod zjevného a individuálního rozhovoru. Rozhovor jsem vedla s příslušníky Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje. Snažila jsem se vyvarovat základních chyb při rozhovoru, jako je přílišné sebevědomí tazatele, přílišná délka rozhovoru či přítomnost dalších osob, které narušují průběh rozhovoru. Sesbírané informace jsem si pečlivě zaznamenávala a zpracovala při další metodě, a to je práce s dokumenty.

3.6.2 Práce s dokumenty

Při metodě práce s dokumenty musíme vycházet z toho, že informace byly sebrány v terénu a už určitým způsobem zpracovány. Většinou byly zpracovány ze zcela jiných hledisek, než jsou ta, z nichž chceme vycházet. [3]

Mezi dokumenty řadíme:

- **osobní dokumenty** – deníky, dopisy, paměti, kroniky, autobiografie,
- **dokumenty statistického charakteru** – např. statistické ročenky,
- **úřední záznamy, výkazy, soudní akta, zápisy z porad** – všechny dokumenty, které vznikly s cílem shromáždit určité údaje,

jiná hmotně fixovaná sdělení – novinové a časopisecké články, kroniky, filmy. [3]

Tuto metodu jsem v diplomové práci využila nejvíce. Čerpala jsem ze zdrojů jako jsou skripta VŠB-TU Ostrava, dále z uvedených knih, které jsou v seznamu literatury. V neposlední řadě jsem využila Výroční zprávy a finanční výkazy, které mi poskytl vedoucí ekonomického oddělení pan Petr Bobčík.

3.6.3 Finanční analýza

Finanční analýza patří k poměrně propracované nedílné součásti finančního řízení, protože působí jako zpětná informace o tom, kam ekonomický subjekt v jednotlivých oblastech došel, v čem se mu jeho předpoklady podařilo splnit a kde naopak došlo k situaci, které chtěl předejít nebo kterou nečekal. Výsledky finanční analýzy mohou poskytnout cenné informace nejen pro vlastní potřebu firmy, ale i pro uživatele, kteří nejsou její součástí, jako např. obchodní partneři, investoři, státní instituce, odborná veřejnost atp. Je však pravdou, že implicitně se předpokládá její užití pro ziskové orientované firmy soukromého tržního sektoru. [8]

Manažeři potřebují finanční analýzu pro krátkodobé a zejména pak pro dlouhodobé finanční řízení podniku. Průběžná znalost finanční situace jejich firmy jim umožňuje správně se rozhodovat. Znalost finančního postavení je nezbytná jak ve vztahu k minulosti, tak pro odhad a prognózování budoucího vývoje. [10]

Metody a nástroje finanční analýzy

Finanční analýza firmy (zejména soukromé ziskové) patří k velmi propracovaným součástem finančního řízení, které patří do skupiny aplikovaných ekonomických disciplín. Co se týče metod finanční analýzy, zaměříme se zde na jejich hodnocení z hlediska způsobu práce s daty a z hlediska času. Rozlišujeme:

- **Finanční analýzu fundamentální** - má zejména pragmatický a heuristický charakter, je upřednostňována při velkých změnách podmínek, finanční analytici při ní využívají svých zkušeností, intuice a expertních odhadu.
- **Finanční analýzu technickou** - založená na matematicko-statistických metodách. V oblasti elementárních metod jde o analýzu vertikální (strukturální), v jejímž rámci se hodnotí vývoj jednotlivých prvků, a analýzu horizontální (trendovou).
- **Finanční analýzu kauzální** - hodnotí příčinně důsledkové vazby mezi jevy, významnou metodou jsou pyramidální rozklady ukazatelů, kdy je rozkládán vrcholový ukazatel, aby byly zjištěny příčiny jeho vývoje.

Finanční analýzu komparační - zpravidla doplňuje technickou analýzu. Komparace přitom může být založena na srovnávání s tzv. standardními hodnotami ukazatelů. [8]

V závislosti na časové dimenzi se finanční analýza člení na **finanční analýzu ex post**, orientovanou retrospektivně, jejímž základem je analýza minulých dat, a na **finanční analýzu ex ante**, orientovanou do budoucnosti, kdy za věrohodné se považuje budoucí období 1-3, max. 5 let. Za základní **nástroje finanční analýzy** jsou považovány dílčí ukazatele finanční analýzy. Ze statistické teorie lze pro jejich charakteristiku využít extenzitních ukazatelů = ukazatele charakterizující extenzitu sledovaného jevu (ve finanční analýze v peněžních jednotkách), a definice intenzitních ukazatelů = ukazatele charakterizující úroveň, intenzitu zkoumaného jevu, lze je vyjádřit jako poměr dvou extenzitních ukazatelů. [8]

Tradiční oblasti finanční analýzy

Při aplikaci technické finanční analýzy se využívají nejčastěji dílčí ukazatele, které se tradičně dělí do pěti oblastí, na ně bývá rozbor zaměřen. Tyto tradičně uplatňované oblasti finanční analýzy vycházejí z podmínek soukromého implicitně ziskového subjektu, který realizuje svou produkci na trhu. Jedná se o: rentabilitu firmy, likviditu firmy, tok hotovosti, financování firmy a aktivitu firmy. [8]

Rentabilita, resp. výnosnost vloženého kapitálu je měřítkem schopnosti podniku vytvářet nové zdroje, dosahovat zisku použitím investovaného kapitálu. [10]

Ukazatele rentability se řadí k základním ukazatelům finanční analýzy kvantifikujícím efektivnost činnosti firmy. Prostřednictvím zisku – jakožto absolutního ukazatele této skupiny – se zjišťuje koncentrovaně, jak velké náklady firma na své produkty spotřebovala a současně výnosy, které se při určování zisku o náklady snižují. **Likviditou** se obecně rozumí schopnost firmy přeměňovat svůj majetek v peníze a těmi vyrovnávat v krátkodobém horizontu své závazky. Ukazatele **toku hotovosti** (cash flow) souvisí jak s rentabilitou tak i likviditou a ukazují na schopnost generovat peněžní prostředky, jejichž příznivý vývoj je předpokladem plynulého a tím i efektivního fungování firmy. [8]

Ukazatele **financování** se nejčastěji dělí na ukazatele vyhodnocující stabilitu firmy a její zadluženost. Jejich využití pomáhá optimalizovat náklady kapitálu, čímž působí firma jak na explicitní efekt (zaúčtované náklady), tak na eliminaci nákladu oportunitních. [8]

Ukazatele **aktivity** lze podle jejich vypovídací schopnosti rozlišit do tří skupin, a to **ukazatele výkonnosti, vázanosti a doby obratu**. Dále je nutno odlišovat ukazatele aktivity podle položek, kterých se týkají (celkový kapitál, závazky, pohledávky, zásoby). Ukazatele aktivity hodnotí schopnost využívat vložené prostředky, ukazují na vázanost kapitálu v aktivech firmy a jejich míru transformace do žádoucích efektu. [8]

Kapitálový trh jako součást finančního trhu je významným atributem ekonomiky napomáhající transferům peněz, finančních zdrojů, resp. pohybu kapitálu mezi stranou nabídky a stranou poptávky. Názor investoru na budoucnost podniku odráží tržní cena podniku. [10]

Potřeba modifikace pro municipální firmy

Přiblížím způsob, jak přistupovat k finanční analýze v municipálních firmách, jakožto zástupců neziskového sektoru, podle Ivany Kraftové. Přesto, že Hasičský záchranný sbor kraje je organizační složkou zřizovanou státem, na rozdíl od municipálních firem, u kterých jsou zřizovateli obce či kraje, chtěla bych pomocí této literární rešerše zjistit, zda se poznatky paní Kraftové dají využít i pro analýzu v oblasti požární ochrany. [22]

V ČR existují v současnosti dva typy územních samosprávných celků (municipia). Jsou jimi obce a kraje. **Obec** je základním územním samosprávným společenstvím občanů a tvoří územní celek, který je vymezen hranicí obce, má vlastní majetek. **Kraj** je územním společenstvím občanů, jemuž náleží právo na samosprávu v souladu s potřebami kraje. Obec

i kraj jsou veřejnoprávními korporacemi, vystupují v právních vztazích svým jménem a nesou odpovědnost z těchto vztahu vyplývající. Mohou zakládat, zřizovat a rušit právnické osoby a organizační složky. [8]

Municipální firmy jsou determinovány svým cílovým zaměřením, které předpokládá **absenci zisku**. Výjimkou může být činnost, která je realizována se souhlasem zřizovatele, resp. se souhlasem statutárních orgánů. Tato zisková činnost není hlavním úkolem municipálních firem, ale představuje zhodnocení prostředků, kterými municipální firma disponuje. Uvažované aktivity jsou racionální pouze za předpokladu jejich ziskovosti. Jestliže je hlavním posláním municipální firmy zajišťovat určité veřejné produkty, pak je nutné zajímat se i o efektivnost ve vztahu k míře uspokojování potřeb občanů municipia. Dalším nesporným důvodem pro modifikaci finanční analýzy municipální firmy je její způsob financování, a to z několika aspektů:

- jednak s ohledem na **zdroje** (veřejné rozpočty poskytují dotace jako podíl na vybraných daních určený pro zajištění určitého veřejného produktu),
 - jednak s ohledem na **cyklické finanční toky** dotací z veřejných rozpočtů včetně převažujícího krátkodobého přístupu ve vazbě na jednorocní rozpočty,
- jednak s ohledem na závaznou **reglementaci** (obecně závazné předpisy i úřední předpisy závazné pro konkrétní municipální firmu), jež určuje, které kroky při řízení financování municipální firmy mohou být činěny, které naopak jsou nedovoleny (např. účast municipalit na kapitálovém trhu) [22]

Z uvedeného plyne, že je zapotřebí finanční analýzu u municipální firmy modifikovat, a to zejména:

- rentabilitu vyhodnocovat velmi přísně u činnosti, která je doplňkem hlavního poslání municipální firmy, u hlavní činnosti je významné vyhodnocovat rentabilitu ve smyslu zjištění **míry ztrátovosti**,
- souvislosti mezi financováním, rentabilitou i tokem hotovosti ukazují na potřebu skupiny ukazatelů, které by hodnotily **finanční autarkii** (soběstačnost) municipální firmy,
- výkonnostní ukazatele finanční analýzy je vhodné rozšířit o ukazatele **produkční výkonnosti**, zachycující kvantitativní a kvalitativní stránku tvorby a realizace veřejných produktů, případně dalších produktů zajišťovaných municipální firmou. [8]

Mezi dílčí ukazatele finanční analýzy municipální firmy patří tyto čtyři oblasti: autarkie a rentabilita, likvidita a aktivita, financování a investiční rozvoj/útlum, produktivita. **Autarkie** odráží míru soběstačnosti municipální firmy. Muže být hodnocena na bázi výnosové nákladové nebo příjmové výdajové. **Rentabilita** jako způsob hodnocení efektivnosti patří k tradičním oblastem finanční analýzy u soukromých ziskových firem, avšak u municipálních firem zisk jako účetní hodnota není smyslem činnosti této firmy. [22]

V praxi nejčastěji hodnocenými ukazateli municipálních firem, které jsou zdánlivě prosty záludností, jsou ukazatele **likvidity** – okamžité, pohotové a běžné. Který z ukazatelů bude municipální firma akcentovat, záleží na tom, v jaké míře se u ní vyskytují zásoby a pohledávky. Ukazatele **aktivity** znamenají pro municipální firmu doplňující ukazatele hodnocení. Lze určovat např. úroveň: obratu kapitálu jako hodnocení hrubé výnosnosti využívaných celkových zdrojů. U municipálních firem mají ukazatele **financování** poněkud odlišnou pozici než v soukromém ziskovém sektoru. Je nutné odlišovat předem provozní financování od investičního. Ukazatele **investičního rozvoje/útlumu** nebývají obvykle řazeny do finanční analýzy firmy, ale pro municipální firmu mají značný význam. Ukazatele **produktivity** jsou výrazem produkční schopnosti a výkonnosti ve vazbě na zdroje tvorby bohatství, v daném případě práce nebo kapitálu. [22]

Z uvedeného vyplývá, že přesto, že se v mnoha směrech municipální firma může podobat organizační složce zřízené státem, což je např. Hasičský záchranný sbor kraje, nelze ani tuto modifikovanou analýzu použít v této oblasti. Mezi finančním řízením v municipální firmě a v hasičských záchranných sborech krajů existují podstatné rozdíly. U obou bychom mohli konstatovat, že v jejich hlavní činnosti nejde o zisk, avšak municipální firmy mohou provozovat doplňkovou činnost, kde již hlavním cílem zisk je. Pokud jde o mimorozpočtové zdroje u hasičských záchranných sborů, největší část tvoří sponzorské dary, jejichž výši nelze dopředu určit, proto by bylo nelogické analyzovat je pomocí ukazatelů. Nejmenší část těchto mimorozpočtových zdrojů jsou příjmy podle zákona č. 133/1985 Sb. o požární ochraně - ta je však zastoupena v tak malé míře, že opět nemá smysl zjišťovat např. její rentabilitu. Dalším neopomenutelným rozdílem je způsob řízení těchto organizací. [22]

4. Hasičský záchranný sbor v podmínkách ČR

Charakteristika Zlínského kraje

Zlínský kraj byl ustanoven k 1. lednu 2000 na základě ústavního zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů. Vznikl sloučením okresů Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Zlín. Celý region je vnímán jako bohatá a dynamická oblast v rámci České republiky. Kraj svou rozlohou 3 964 km² je čtvrtým nejmenším krajem a zaujímá 5 % plochy České republiky. Na území kraje žije celkem 591 tisíc obyvatel, což představuje 5,8 % obyvatel České republiky a zaujímá tak osmé místo v republice. Kraj má celkem 304 obcí, což představuje 4,9 % obcí České republiky, z toho 30 měst. V kraji je celkem 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen „ORP“) – Bystřice pod Hostýnem, Holešov, Kroměříž, Luhačovice, Otrokovice, Rožnov pod Radhoštěm, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Valašské Klobouky, Valašské Meziříčí, Vizovice, Vsetín a Zlín. [24]

Obrázek č. 4.1 Mapa Zlínského kraje

Zdroj: Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje za období 2010, [cit. 2011-04-17].

4.1 Charakteristika HZS Zlínského kraje

Základním posláním HZS ČR a tedy i HZS Zlínského kraje je chránit životy, zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytnout účinnou pomoc při mimořádných událostech, ať už se jedná o živelní pohromy, průmyslové havárie či teroristické útoky. Naplňovat toto poslání bylo od začátku úkolem úseku prevence, plánování, integrovaného záchranného systému a operačního řízení. Aby mohlo být toto poslání naplněno, musí být sbor dobře personálně a hmotně vybaven. Tímto se zabývá kancelář krajského ředitele a ekonomický úsek. Sbor při plnění svých úkolů spolupracuje se správními úřady a jinými správními orgány, orgány samosprávy, právníckými a fyzickými osobami, občanskými sdruženími, mezinárodními organizacemi a zahraničními subjekty.

Obrázek č. 4.2 Znak HZS České republiky i HZS Zlínského kraje

Zdroj: Internetové stránky Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje [online]. 2011, [cit. 2011-04-10]. Dostupné z < <http://www.hzs-zlkraje.cz> />

HZS Zlínského kraje jako jedna z jeho základních složek je hlavním koordinátorem a páteří integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“), který v případě mimořádné události nebo krizového stavu slučuje všechny záchranné složky a zabezpečuje koordinovaný postup při provádění záchranných a likvidačních prací. Jelikož HZS ČR v současnosti hraje stěžejní roli i v přípravách státu na mimořádné události. Od roku 2001, kdy došlo ke sloučení HZS ČR s Hlavním úřadem civilní ochrany, má HZS ČR ve své působnosti i ochranu obyvatelstva. HZS ČR se člení na generální ředitelství HZS ČR, které je organizační součástí Ministerstva vnitra, a dále pak v souladu s územněsprávním členěním republiky na 14 hasičských záchranných sborů krajů. Jedním ze 14 hasičských záchranných sborů

kraje je i HZS Zlínského kraje. Součástí HZS ČR jsou také vzdělávací, technická a účelová zařízení: čtyři Odborná učiliště požární ochrany – ve Frýdku-Místku, Brně, Chomutově a Borovanech, dále pak institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, Technický ústav požární ochrany Praha, Opravárenský závod Olomouc a Základna logistiky Olomouc. [41]

Hlavní úkoly HZS Zlínského kraje

HZS Zlínského kraje plní úkoly v rozsahu vymezeném zákonem o požární ochraně a způsobem stanoveným prováděcími předpisy.

HZS Zlínského kraje v rámci svěřené působnosti na úseku požární ochrany (dále jen „PO“):

- zpracovává koncepci PO kraje,
- vykonává státní požární dozor a je dotčeným orgánem státní správy na úseku PO,
- kontroluje plnění nařízení orgánů kraje vydaných na úseku PO,
- odpovídá za připravenost a akceschopnost jednotek HZS kraje,
- zřizuje a provozuje operační a informační střediska HZS kraje,
- přijímá tísňová volání na linkách 150 a 112,
- zabezpečuje výstavbu a údržbu objektů pro potřeby HZS kraje,
- řídí po odborné stránce výkon služby v jednotkách PO,
- koordinuje zabezpečování PO v kraji s ostatními orgány,
- soustřeďuje podklady pro zabezpečení materiálních a finančních prostředků jednotek sborů dobrovolných hasičů vybraných obcí,
- zpracovává podklady k vydání právních předpisů pro příslušné správní orgány kraje v oblastech, které vymezuje zákon, soustřeďuje a vyhodnocuje informace potřebné pro zásahy jednotek PO a řízení záchranných prací,
- zabezpečuje statistické sledování požárů a mimořádných událostí se zásahy jednotek PO na území kraje, v rozsahu stanoveném generálním ředitelstvím HZS ČR (dále jen „generálním ředitelstvím“) řídí a organizuje odbornou přípravu příslušníků, velitelů jednotek hasičských záchranných sborů podniků, velitelů a strojníků jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí a podniků. [24]

4.2 Organizace HZS Zlínského kraje

HZS Zlínského kraje je organizační složkou státu a samostatná účetní jednotka, která vznikla 1.1.2001, kdy nabyly účinnosti nové právní předpisy, které podstatnou měrou změnily a upravily dosavadní strukturu HZS Zlínského kraje. Jednalo se zejména o zákon č. 237/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů. Tímto dnem vznikla nová organizační složka státu tedy HZS Zlínského kraje se sídlem tř. Tomáše Bati 3067, 760 01 Zlín, který je součástí Hasičského záchranného sboru ČR. Na tento sbor přešly práva a povinnosti z HZS okresů Kroměříž, Uherské hradiště, Vsetín a Zlín, které k 31. prosinci 2000 zanikly. S tím přešly na HZS Zlínského kraje i práva a povinnosti z hlediska pracovně právních vztahů zaměstnanců (příslušníků a občanských zaměstnanců) bývalých HZS okresů a části zaměstnanců okresních úřadů (referentů obrany a ochrany). Funkci zřizovatele HZS Zlínského kraje plní Ministerstvo vnitra, pokud zvláštní právní předpis stanoví v mezích úkolů HZS působnost ministerstva, vykonává ji generální ředitelství HZS ČR, které je součástí Ministerstva vnitra. [41]

Vnitřní členění HZS Zlínského kraje:

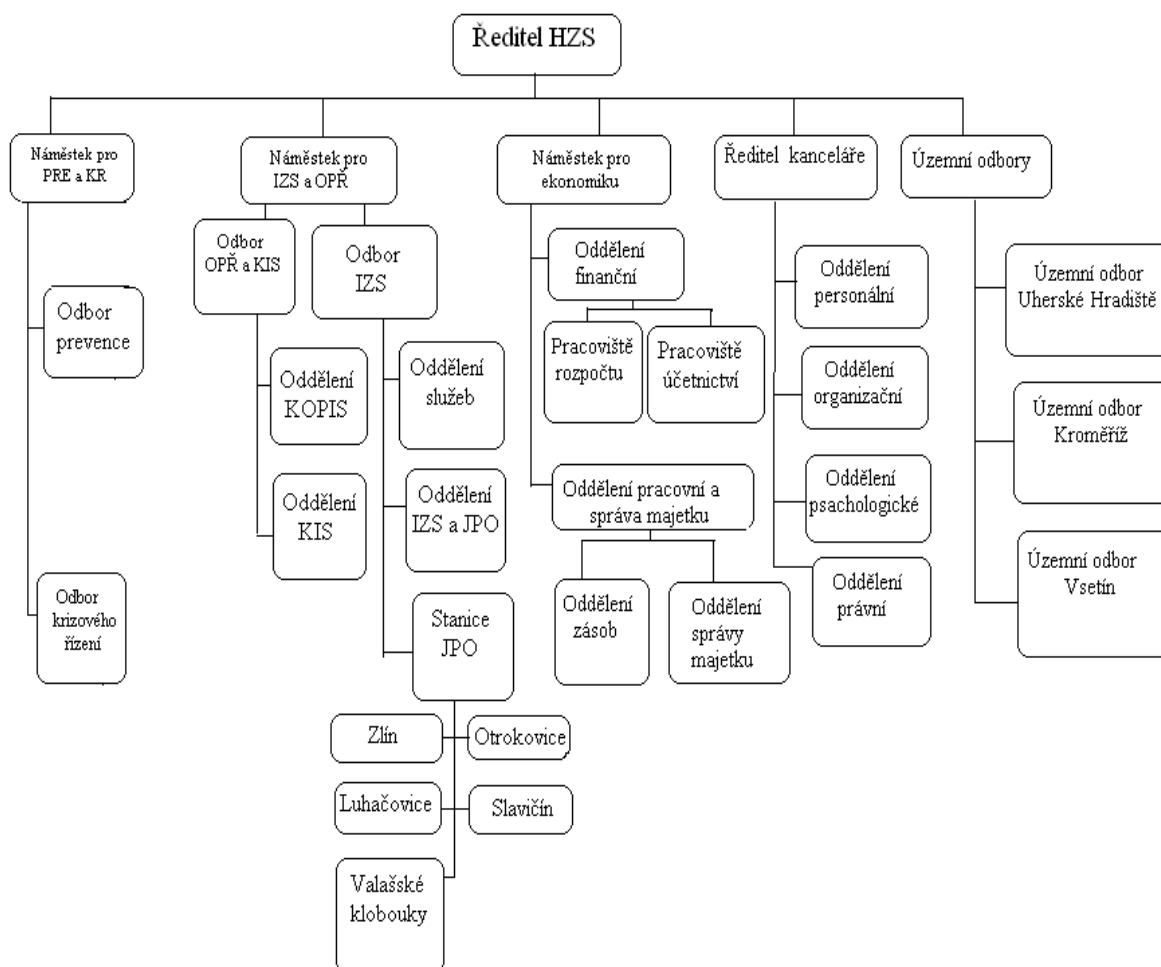
- **ředitelství HZS Zlínského kraje** (dále jen „krajské ředitelství“),
- **územní odbory HZS Zlínského kraje** (dále jen „územní odbory“) **s jednotkami PO** působícími ve stanicích na území jednotlivých okresů Zlínského kraje.

Územní odbory Zlínského kraje jsou Zlín, Kroměříž, Vsetín, Uherské Hradiště. Dislokace zásahových jednotek výkonem stálé služby ve 13 stanicích, které jsou organizačními součástmi příslušných územních odborů, je stejná jako za působnosti HZS okresů a trvá dodnes.

Rozdělení územních odborů a jejich stanic ve Zlínském kraji:

Územní odbor Zlín má stanice ve Zlíně, Luhačovicích, Otrokovicích, Slavičíně a Valašských Klobukách. Organizační strukturu ředitelství HZS Zlínského kraje zobrazuje obrázek č. 4.3. Současná organizační struktura nabyla účinnosti v roce 2007. [24]

Obrázek č. 4.3 Organizační struktura ředitelství HZS Zlínského kraje

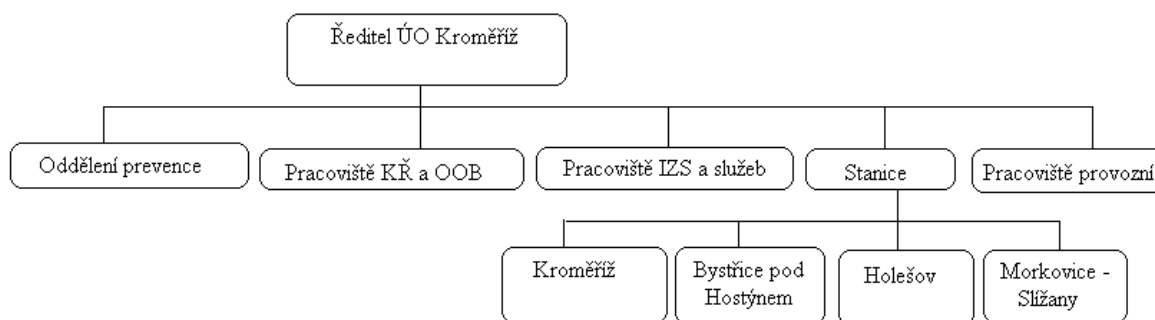

Zdroj: Internetové stránky Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje [online]. 2011, [cit. 2011-04-10]. Dostupné z < <http://www.hzs-zlkraje.cz> />

Ke konci roku 2004 došlo u HZS Zlínského kraje k organizační změně, která spočívala zejména v tom, že územní odbor Zlín, včetně jednotek PO působících ve stanicích územního odboru, se začlenil do krajského ředitelství. Organizační součástí krajského ředitelství jsou krajské operační a informační středisko a vzdělávací, technická a účelová zařízení.

Pod Zlínský kraj jsou z organizačního hlediska zařazeny územní odbory Zlín, Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín. Územní odbor Zlín spadá přímo pod HZS Zlínského kraje, má tedy stejné sídlo a organizační členění. Územní odbor Kroměříž, Uherské Hradiště a Vsetín jsou samostatné požární stanice s jiným sídlem než HZS Zlínského kraje. Územní odbor Kroměříž má stanice v Kroměříži, Bystři pod Hostýnem, Holešově a Moravicích. Organizační strukturu územního odboru Kroměříž udává obrázek č. 4.4.

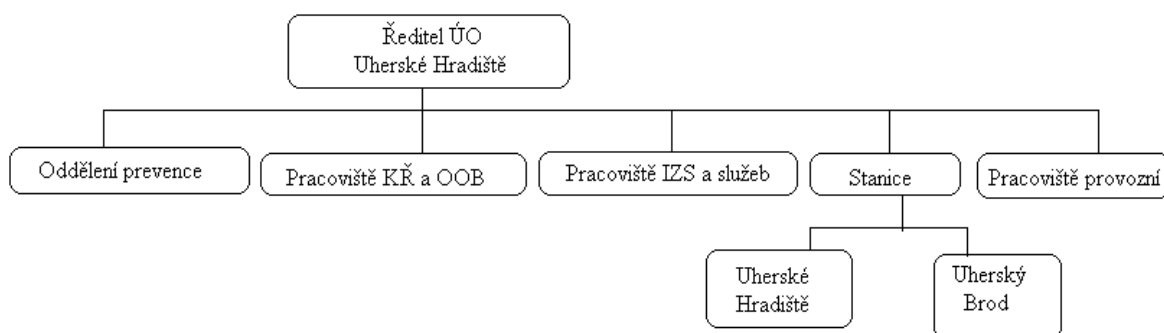
Obrázek č. 4.4 Organizační struktura územního odboru Kroměříž

Zdroj: Internetové stránky Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje [online]. 2011, [cit. 2011-04-10]. Dostupné z < <http://www.hzs-zlkraje.cz> />

Územní odbor Uherské Hradiště má stanice v Uherském Hradišti a Uherském Brodě. Organizační struktura územního odboru Uherské Hradiště udává obrázek č. 4.5. Organizační členění územního odboru Uherské Hradiště je podobné jako organizační struktura územního odboru Kroměříž. Je to dáno tím, že zastávají stejnou funkci ve Zlínském kraji a mají ve své kompetenci podobně velké katastrální území. Jediný rozdíl lze vidět v tom, že územní odbor Uherské Hradiště má na starost jen dvě stanice požární ochrany. Jsou to stanice Uherské Hradiště a Uherský Brod.

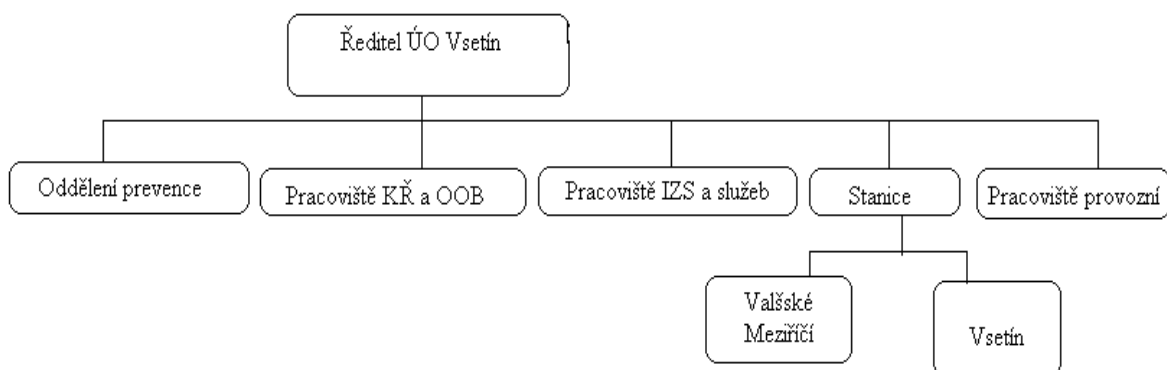
Obrázek č. 4.5 Organizační struktura územního odboru Uherské Hradiště

Zdroj: Internetové stránky Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje [online]. 2011, [cit. 2011-04-10]. Dostupné z < <http://www.hzs-zlkraje.cz> />

Územní odbor Vsetín má stanice ve Vsetíně a Valašském Meziříčí. Organizační struktura územního odboru Vsetín udává obrázek č. 4.6. Organizační struktura územního odboru je stejně členěna jako organizační struktura předchozích stanic, ale územní odbor Vsetín se nejvíce podobá územnímu odboru Uherské Hradiště.

Obrázek č. 4.5 Organizační struktura územního odboru Vsetín

Zdroj: Internetové stránky Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje [online]. 2011, [cit. 2011-04-10]. Dostupné z < <http://www.hzs-zlkraje.cz> />

Územní odbor Zlín, Kroměříž, Uherské Hradiště a Vsetín hospodaří s přidělenými rozpočtovými prostředky. Tyto prostředky jsou rozdělovány na začátku každého roku, na základě čerpání v letech minulých a plánů investic v budoucnosti. Pokud na konci roku dochází k přečerpání peněžních prostředků na určitém územním odboru, provede se rozpočtové opatření k převodu peněžních prostředků z jiných územních odborů. Peněžní prostředky na mzdy a platy, školení, stravné a náklady na energie jsou hrazeny z prostředků Krajského ředitelství. Celkové území požární ochrany HZS Zlínského kraje, znázorňuje mapa územních odborů HZS Zlínského kraje viz obrázek č. 4.6.

Obrázek č. 4.6 Mapa územních odborů HZS Zlínského kraje

Zdroj: Internetové stránky *Zlínského kraje* [online]. 2011 , [cit. 2011-04-10]. Dostupný z < <http://www.kr-zlinsky.cz/>>

4.3 Základní informace o zaměstnancích HZS Zlínského kraje

HZS Zlínského kraje ke konci roku 2010 zaměstnával 460 zaměstnanců. V následující tabulce je uveden počet zaměstnanců, kteří pracují u HZS Zlínského kraje dle zákona č. 361/2006 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů a kolik pracovníků je zaměstnáno na základě zákona č. 262/2006 Sb. Zákoníku práce. [41]

Tabulka č. 4.1. Členění zaměstnanců dle pracovního poměru v roce 2010

Zaměstnanci	Počet
Příslušníci – dle zákona č. 361/2003 Sb.	444
Občanští zaměstnanci – dle zákona č. 262/2006 Sb.	16

Zdroj: Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje za období 2010, vlastní zpracování, 2011.

Podíl žen činil 13 %, tj. 55 zaměstnankyň a mužů 87 %, tj. 405 z celkového počtu zaměstnanců, jak lze vidět v následující tabulce. Tato tabulka také dává přehled o věkové struktuře zaměstnanců. Z tabulky tedy vyplývá, že nejvíce zaměstnanců je ve věku 31 – 40 let. Druhou nejvíce zastoupenou skupinou je 41 – 50 let.

Tabulka č. 4.2 Členění zaměstnanců podle věku a pohlaví - stav k 31. 12. 2010

Věk	Muži	Ženy	Celkem	%
Do 20 let	2	1	3	1
21 - 30 let	99	9	108	23
31 - 40 let	135	18	153	33
41 - 50 let	116	17	133	29
51 - 60 let	48	10	58	13
60 let a více	5	---	5	1
Celkem	405	55	460	100
%	87	13	100	x

Zdroj: Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje za období 2010, vlastní zpracování, 2011.

V průběhu kalendářního roku příslušníci absolvovali kurzy povinné odborné způsobilosti v souladu s pokynem Generálního ředitelství č. 6/2005. Tabulka č. 4.3 udává členění

zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví. Tento stav byl vypočítán k 31. 12. 2010. Nejvíce zaměstnanců HZS Zlínského kraje má úplné střední odborné vzdělání, což znamená, že zaměstnanci absolvovaly střední školu s odborným zaměřením na požární ochranu. Toto vzdělání je možné získat na čtyř Odborných učilištích požární ochrany ve Frýdku-Místku, Brně, Chomutově a Borovanech, dále pak na institutu ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, Technickém ústavu požární ochrany v Praze, na Opravářenském závodu v Olomouci a Základně logistiky v Olomouci. Druhá nejvíce zastoupená skupina zaměstnanců v HZS Zlínského kraje dosáhla vzdělání na vysoké škole. Toto vzdělání je možné získat na Vysoké škole Báňské v Ostravě, Vysoké škole chemicko - technické v Praze, Vyšší odborné škole v Litomyšli a jiných soukromých vysokých školách v ČR. Během roku 2010 získalo vysokoškolské vzdělání (titul Bc., Mgr., Ing.) jedenáct příslušníků a jeden občanský zaměstnanec. Jedna příslušnice dosáhla titulu DiS. studiem na VOŠ.

Tabulka č. 4.3 Členění zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví - stav k 31. 12. 2010

Dosažené vzdělání	Muži	Ženy	Celkem	%
Základní	---	---	---	---
Vyučen	---	---	---	---
Střední odborné	16	3	19	4
Úplné střední	---	---	---	---
Úplné střední odborné	288	26	314	68
Vyšší odborné	14	2	16	4
Vysokoškolské	87	24	111	24
Celkem	405	55	460	100

Zdroj: Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje za období 2010, vlastní zpracování, 2011.

HZS Zlínského kraje dále sleduje vývoj počtu zaměstnanců podle jednotlivých kategorií, vývoj mezd podle kategorií, členění zaměstnanců podle dle jazykových znalostí, vznik a ukončení pracovních poměrů a dobu trvání pracovního poměru.

HZS Zlínského kraje v současné době využívá informační systém společnosti VEMA a.s.. Společnost VEMA a.s. vyvíjí a implementuje informační systémy pro oblasti řízení lidských zdrojů (mzdy, personalistika, vzdělávání, systemizace), ekonomiky a logistiky (účetnictví, sklady, majetek). Všechny aplikace Vema je možné využívat vzdáleně přes internet jako službu ASP. Daný informační systém je velice kvalitní a pro potřeby HZS Zlínského kraje plně dostačující.

4.4 Akceschopnost jednotek HZS Zlínského kraje

Všichni hasiči na místě zásahu podléhají veliteli zásahu. Ten nevydává rozkazy individuálně každému z nich, nýbrž úkoluje velitele jednotky, do které hasiči patří. Tedy hasiči na místě zásahu vykonávají činnosti určené jim velitelem jednotky. V případě nebezpečí prodlení je však velitel zásahu oprávněn udělovat i individuální příkazy a každý hasič z jakékoliv jednotky je povinen je splnit. Povinnost hasičů dbát pokynů svých nadřízených, velitelů jednotek, a při zásahu poslouchat rozkazy velitele zásahu vyplývá z § 69b písm. b) zákona o PO. Podřízenost hasičů svým velitelům a veliteli zásahu při zásahu pak upravuje zákon o PO v § 71 odst. 1. zákona o PO platí obecně pro hasiče všech jednotek. Povinnosti hasičů u zásahu upravené obecně v ustanovení zákona o PO provádí podrobně vyhláška o organizaci a činnosti JPO v § 25. Toto ustanovení ukládá hasičům na místě zásahu povinnost plnit rozkazy a pokyny uložené jim jejich veliteli, udržovat spojení pomocí prostředků jež jim byly přiděleny (jedná se zejména o radiostanice, přičemž každý z hasičů by měl být proškolen v práci s radiovými prostředky, ale i v používání znakové komunikace tzv. signály pro dodávku vody a varovné signály dle cvičebního řádu JPO – Sbírnka pokynů vrchního požárního rady č. 20/1996 a č. 8/1997, jimiž se vydává cvičební řád JPO, ve znění pozdějších předpisů), stále provádět průzkum v místě svého nasazení a své poznatky neprodleně hlásit veliteli jednotky, úseku, sektoru nebo veliteli zásahu, používat osobní ochranné prostředky (helma, speciální ochranné kalhoty a kabát, opasek s karabinou a boty nad kotníky) a povinnost nepoužívat „oděvní doplňky a předměty nošené na těle nebo při sobě, kterých není pro činnost na místě zásahu třeba a které mohou být při zásahu poškozeny nebo které mohou ohrozit jejich zdraví“. Tabulka č. 4.4 udává přehled počtu zásahů v okresech Zlínského kraje v roce 2010. [24]

Hasiči jsou na místě zásahu střídáni z rozhodnutí velitele zásahu, který musí vzít v potaz náročnost probíhajícího zásahu, délku jeho trvání a fyzické schopnosti hasičů. Při dlouho trvajících zásazích mají však hasiči specifická oprávnění.

Těmi jsou zejména:

- 1) právo na ochranné nápoje při nepřetržitém použití speciálních ochranných prostředků po dobu 30 min nebo při nepřetržité práci ve ztížených klimatických podmínkách po dobu 2 hodin,
- 2) právo na stravu u zásahu trvajících nepřetržitě více než 4 a půl hodiny,
- 3) právo na místo odpočinku, či ubytování u zásazích trvajících déle než 12 hodin.

V tabulce č. 4.4 přehled počtu událostí a zásahů v okresech Zlínského kraje v roce 2010 je znázorněno, že největší počet událostí se stalo na územním odboru stanice Zlín. Počet událostí byl ve výši 1 127. Druhý územní odbor s největším počtem událostí byl územní odbor Vsetín. Počet událostí na územním odboru Vsetín byl ve výši 1 086.

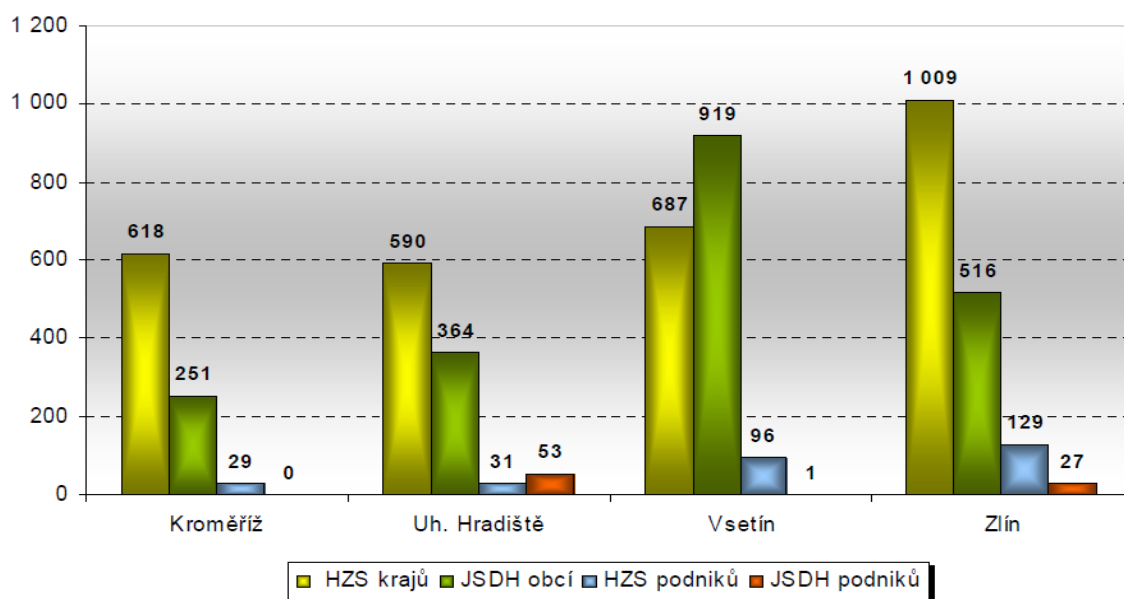
Tabulka č. 4.4 Přehled počtu událostí a zásahů v okresech Zlínského kraje v roce 2010

Okres (kraj) / jednotka	Počet událostí	Zásahy				
		Všech jednotek PO	HZS krajů	JSDH obcí	HZS podniků	JSDH podniků
Kroměříž	626	898	618	251	29	0
Uherské Hradiště	698	1 038	590	364	31	53
Vsetín	1 086	1 703	687	919	96	1
Zlín	1 127	1 681	1 009	516	129	27
Zlínský	3 537	5 320	2 904	2 050	285	81

Zdroj: Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje za období 2010, vlastní zpracování, 2011.

Základem pro zahájení zásahu je průzkum. Průzkumem velitel zásahu hodnotí situaci na místě zásahu a volí vhodný postup k likvidaci vzniklé mimořádné události. Průzkum se neprovádí jen po příjezdu na místo zásahu, nýbrž je zahájen už přijetím informace o vzniku mimořádné události, kdy jsou hodnoceny informace získané od oznamovatele. Taktéž během cesty na místo události velitel JPO analyzuje informace získané přes operační a informační středisko, nebo získané vizuálně (např. z dálky je viditelná barva kouře, ta může napovědět o požáru, o jakou třídu hořlavých látek se jedná atd.). Po příjezdu na místo zásahu je pak prováděn průzkum detailní. Zjišťuje se zejména ohrožení osob, zvířat, majetku, jaké látky hoří či unikají, rozsah mimořádné události, jaké síly bude třeba nasadit na likvidaci mimořádné události. Průzkum provádí velitel zásahu a nejméně jeden hasič, skupina hasičů nebo celá jednotka. Zásadou, kterou je nutno za každých okolností dodržet a to nejen při průzkumu, ale i v průběhu celého zásahu je, že hasiči pracují vždy nejméně ve skupinách po dvou. Průzkum končí až předáním místa zásahu Policii ČR. Graf č. 4.1 přehled počtu zásahů v okresech Zlínského kraje v roce 2010 udává srovnání všech územních odborů na území HZS Zlínského kraje. Z celkového počtu zásahů ve Zlínském kraji byly nejčastěji provedeny zásahy JSDH obcí a HZS krajů.

Graf č. 4.1 Přehled počtu zásahů v okresech Zlínského kraje v roce 2010

Zdroj: Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje za období 2010, vlastní zpracování, 2011.

Z celkového počtu řešených událostí ve Zlínském kraji byly nejčetnějšími událostmi technické havárie 1388 dále pak dopravní nehody 835 a požáry 673. Nejvíce událostí bylo hlášeno v říjnu a nejméně pak v měsíci březnu z celkového počtu událostí.

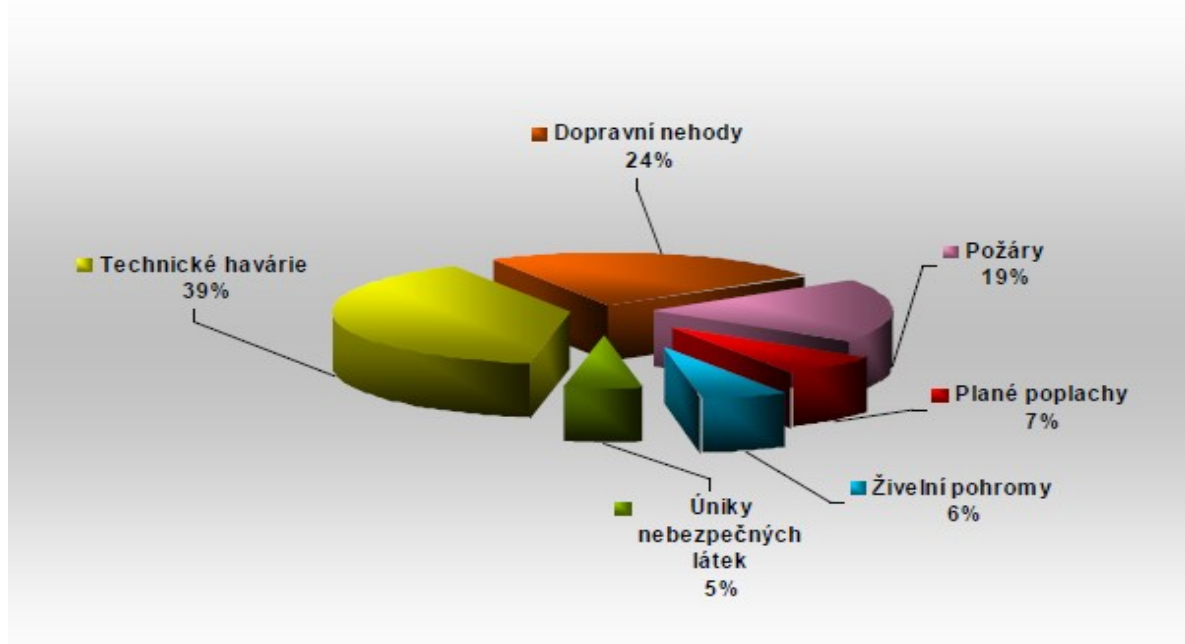
Tabulka č. 4.5 Přehled počtu jednotlivých typů událostí v okresech Zlínského kraje v roce 2010

Typ události / okres (kraj)	Kroměříž	Uherské Hradiště	Vsetín	Zlín	Zlínský
Požáry	114	159	174	226	673
Dopravní nehody	170	158	233	274	835
Živelní pohromy	9	15	157	31	212
Úniky nebezpečných látek	31	35	48	68	182
Technické havárie	253	282	406	447	1 388
Radiační havárie	0	0	0	0	0
Ostatní mimořádné události	0	0	0	0	0
Plané poplachy	49	49	68	81	247
Události celkem	626	698	1 086	1 127	3 537

Zdroj: Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje za období 2010, vlastní zpracování, 2011.

Procentuální podíl jednotlivých typů událostí je zobrazen na grafu č. 4.2. Z grafu vyplývá, že 39% tvořily technické havárie, 24% tvořily dopravní nehody, 19% požáry, výskyt planých poplachů byl ve výši 7%, živelné pohromy byly ve výši 6% a únik nebezpečných látek byl v 5% událostí.

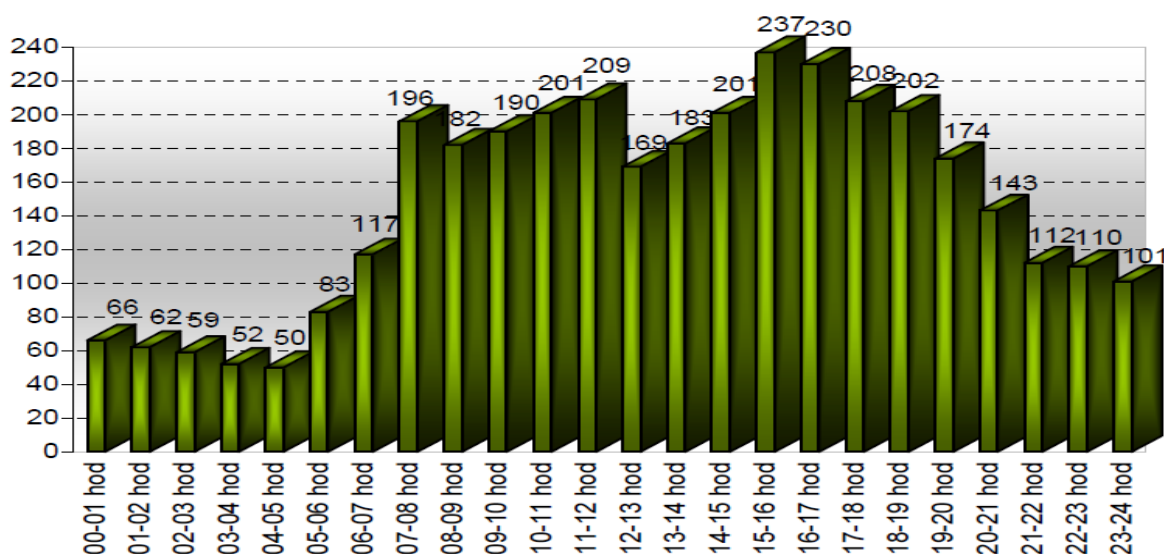
Graf č. 4.2 Procentuální podíl jednotlivých typů událostí v okresech Zlínského kraje v roce 2010

Zdroj: Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje za období 2010, vlastní zpracování, 2011.

Počet událostí podle času ohlášení ve Zlínském kraji v roce 2010 udává graf číslo 4.3. Z grafu vyplývá, že největší počet událostí přes den je ohlášen mezi 15-16 hodinou odpolední. Počet nahlášených událostí v tomto časovém intervalu bylo 237. V 16-17 hodin bylo nahlášeno 230 událostí. Mezi 11-12 hodinou bylo nahlášeno 209 událostí. O jednu událost méně bylo nahlášeno v 17-18 hodin, kdy bylo nahlášeno 208 událostí. Ve večerních hodinách mezi 18-19h bylo nahlášeno 202 událostí. Ve 14-15 hodin bylo nahlášeno 201 událostí a stejný počet událostí byl nahlášen i mezi 10-11 hodinou dopolední. V ranních hodinách mezi 07-08 počet událostí klesl na výši 196 událostí. Nejméně nahlášených událostí je v brzkých ranních hodinách a to v čase mezi 04-05 hodinou bylo nahlášeno pouze 50 událostí. Ze zprávy o činnosti Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje pro rok 2010 vyplývá, že podle dne v týdnu bylo nejvíce událostí hlášených ve čtvrtek a naopak nejméně v neděli.

Graf č. 4.3 Počet událostí podle času ohlášení ve Zlínském kraji v roce 2010

Zdroj: Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje za období 2010, vlastní zpracování, 2011.

Následky jednotlivých druhů mimořádných událostí uvádí tabulka č. 4.5 přehled počtu usmrcených a zraněných osob a hasičů při událostech ve Zlínském kraji v roce 2010. Z tabulky je zřejmé, že usmrcených hasičů bylo nula. Počet usmrcených osob bylo nejvíce na územním odboru Vsetín. Počet usmrcených osob na územním odboru Vsetín bylo 41 a 38 usmrcených osob bylo na územním odboru Zlín. Za celý Zlínský kraj bylo usmrceno nula hasičů a 135 osob.

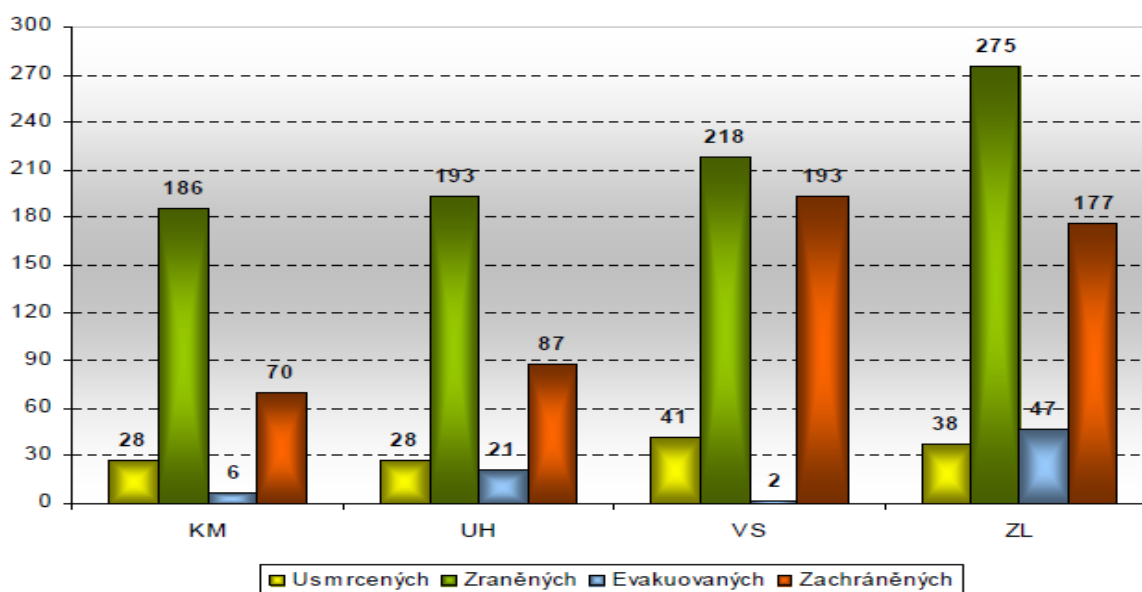
Tabulka č. 4.5 Přehled počtu usmrcených a zraněných osob a hasičů při událostech ve Zlínském kraji v roce 2010

Okres (kraj) / jednotka	Počet usmrcených			Počet zraněných			Evakuovaní	Zachránění
	Osob	Hasičů HZS	Hasičů SDH	Osob	Hasičů HZS	Hasičů SDH		
Kroměříž	28	0	0	186	0	0	6	70
Uherské Hradiště	28	0	0	190	1	2	21	87
Vsetín	41	0	0	212	2	4	2	193
Zlín	38	0	0	271	2	2	47	177
Zlínský	135	0	0	859	5	8	76	527

Zdroj: Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje za období 2010, vlastní zpracování, 2011.

Počet zraněných hasičů bylo nejvíce na územním odboru Vsetín v počtu 6 hasičů. Územní odbor Zlín měl 271 zraněných osob. Zlínský kraj měl celkově zraněno 13 hasičů a 859 osob. Nejvíce lidí bylo evakuováno na územním odboru Zlín. Zachráněných osob měl nejvíce územní odbor Vsetín. Zlínský kraj celkově zachránil 527 lidí v roce 2010. Graf č. 4.4 znázorňuje přehled počtu usmrcených/zraněných a zachráněných/evakuovaných osob při událostech ve Zlínském kraji v roce 2010.

Graf č. 4.4 Přehled počtu usmrcených/zraněných a zachráněných/evakuovaných osob při událostech ve Zlínském kraji v roce 2010

Zdroj: Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje za období 2010, vlastní zpracování, 2011.

5. Financování činnosti záchranného hasičského sboru

Bezpečnost a požární ochrana patří neodmyslitelně mezi veřejné statky, které je nutno zabezpečovat prostřednictvím veřejných rozpočtů. Rozpočet HZS ČR jako organizační složky státu je provázán s rozpočtem Ministerstva vnitra ČR, tedy příjmy HZS ČR jsou příjmy státního rozpočtu a výdaje HZS ČR jsou výdaji státního rozpočtu. Tabulka č. 5.1 udává rozpočet MV ČR 1/2 v tis. Kč a tabulka č. 5.2 udává rozpočet MV ČR 1/2 v tis. Kč.

Tabulka č. 5.1 Rozpočet MV ČR 1/2 v tisících Kč

Rok	2001	2002	2003	2004	2005
Státní rozpočet	685 177 300	736 622 657	795 362 391	869 050 652	908 415 643
Rozpočet MV ČR	35 705 007	39 332 287	43 536 079	456 186 731	51 872 067
Podíl MV ČR na SR	5,21%	5,33%	5,47%	5,19%	5,71%

Zdroj: Zákon o státním rozpočtu na rok 2001 – 2010, vlastní zpracování, 2011.

Tabulka č. 5.2 Rozpočet MV ČR 2/2 v tisících Kč

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Státní rozpočet	958 791 799	1 040 777 420	1 107 310 540	1 152 101 697	1 184 919 350
Rozpočet MV ČR	51 170 004	54 302 499	58 165 469	61 802 385	61 270 573
Podíl MV ČR na SR	5,33%	5,21%	5,25%	5,36%	5,17%

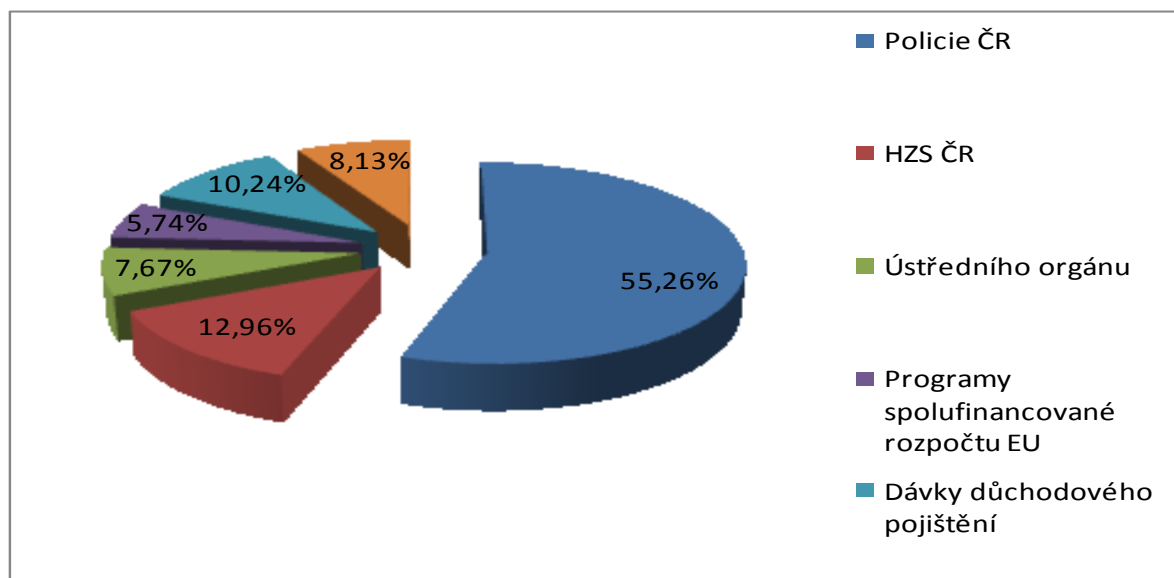
Zdroj: Zákon o státním rozpočtu na rok 2001 – 2010, vlastní zpracování, 2011.

Nejvýznamnější položkou v rozpočtu ministerstva vnitra jsou výdaje Policie ČR. Od roku 2008 až 2010 tvořily výdaje Policie ČR 50-56% rozpočtu Ministerstva vnitra ČR. Druhou největší položkou rozpočtu jsou výdaje na činnost Hasičského záchranného sboru ČR, které tvořily od roku 2008-2010 rozmezí 10-13%. Struktura výdajů Ministerstva vnitra ČR je patrna z grafu č. 5.1

V položce ostatní jsou běžně zahrnuty výdaje resortního policejního školství a Muzea Policie ČR, archivnictví, Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra ČR, Zdravotnického zařízení Ministerstva vnitra ČR, na sportovní reprezentaci, na státní

příspěvkové organizace, na programy spolufinancované z rozpočtu EU. Mimořádně pro rok 2009 jsou zde zahrnuty i výdaje spojené s předsednictvím České republiky v EU, které činily 238 mil. Kč.

Graf č. 5.1 Struktura výdajů ministerstva vnitra pro rok 2010

Zdroj: Zákon o státním rozpočtu na rok 2010 [online], 2011, Dostupný z http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/zakon_o_sr_52423.html

Ekonomika a účetnictví HZS Zlínského kraje

Součástí organizačního schématu HZS Zlínského kraje je ekonomický úsek, který zahrnuje pracoviště účetnictví a rozpočtu a pracoviště správy majetku. Pracoviště účetnictví vykonává funkci centrální účtárny HZS kraje, vede předepsanou účetní evidenci a zpracovává předepsané doklady statistického výkaznictví. Provádí účetní analýzu hospodaření s rozpočtovými prostředky v návaznosti na stanovený rozpočet. Pracoviště rozpočtu zpracovává podklady pro sestavení rozpočtu, řídí čerpání rozpočtu HZS kraje, provádí rozpočtová opatření, zpracovává analytické zprávy plnění včetně podkladů pro státní závěrečný účet a předkládá návrh na poskytování účelové dotace ze státního rozpočtu pro jednotky PO vybraných obcí.

5.1 Analýza finančního řízení v HZS Zlínského kraje

Jak jsem již popsala v teoretické části, k hodnocení finančního řízení HZS Zlínského kraje nelze přistupovat tradičním přístupem. Z důvodu neexistence kategorie zisku nelze použít ani analýzu modifikovanou pro použití municipálních firem. Zda je hospodaření HZS Zlínského kraje efektivní, se proto pokusím zjistit pomocí analýzy výdajů a užitečnosti. Můžeme říci, že výdaje je možné přesně vyjádřit, protože vstupy jsou nakupovány za tržní cenu. Problémem je ovšem vyjádření užitku a jeho kvantifikování. Ke svému šetření použiji údaje z období 2005 až 2010. Aby bylo možné provést srovnání, v ukazatelích budu používat celkové výdaje, jelikož v roce 2009 došlo ke změnám v čerpání prostředku ostatních provozních výdajů - velká část těchto výdajů se stala součástí programového financování a proto by nešlo srovnat uskutečňování výdajů v těchto oblastech s uplynulými roky. Než se pustím do samotné analýzy výdajů a užitečnosti, popíši strukturu příjmu a výdajů HZS Zlínského kraje a vzhledem k tomu, že zisk zde není prioritou, zaměřím se převážně na výdaje a jejich členění. Použiji materiály organizace dostupné na intranetu HZS Zlínského kraje. [24]

5.1.1 Financování HZS Zlínského kraje

Po schválení zákona o státním rozpočtu Poslaneckou sněmovnou ČR obdrží HZS Zlínského kraje od Ministerstva vnitra - Generálního ředitelství HZS ČR (dále jen „GR HZS ČR“) „Rozpis závazných limitů a ukazatelů na příslušný rozpočtový rok“. Tento rozpis obsahuje:

Příjmy:

- nedaňové příjmy,
- kapitálové příjmy,
- přijaté dotace,
- příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvků na státní politiku zaměstnanosti.

Výdaje:

Běžné výdaje:

- Ostatní provozní výdaje,
- Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci,

- Povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na politiku zaměstnanosti a pojištění na veřejné zdravotní pojištění,
- Převod fondu kulturních a sociálních potřeb,
- Ostatní sociální dávky. [22]

Výdaje na financování programu reprodukce majetku:

- Investiční výdaje,
- Neinvestiční výdaje vázané k investičnímu programu. [22]

Sestavením rozpočtu na jednotlivé položky a paragrafy dle platné rozpočtové skladby a jeho sledováním je pověřeno pracoviště rozpočtu. Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce, a to k účelům, na které byly státním rozpočtem určeny. Změnu účelového určení lze provést rozpočtovým opatřením v souladu se zákonem číslo 218/2000 Sb.. Prostřednictvím tohoto rozpočtového opatření může docházet i k dalším změnám, na základě kterého se původní schválený rozpočet označovaný „R1“ upravuje a potom mluvíme o upraveném rozpočtu „R2“. Rozpočtové nezajištěné potřeby je možné zajistit hospodárnějším provedením jiných úkolů, odsunutím či omezením méně naléhavých úkolů nebo použitím mimorozpočtových zdrojů. Tyto změny se provádějí opět rozpočtovými opatřeními. V následující tabulce uvádím přehled příjmů a výdajů za období 2008 až 2010. Jedná se o porovnání upravených rozpočtu (R2), čili skutečného čerpání zdrojů. Jak jsem již uvedla, v roce 2009 došlo ke změně v čerpání prostředků, co se týká jednotlivých položek výdajů, proto v tomto členění uvádím celkové výdaje. [22]

Tabulka č. 5.3 Přehled příjmů a výdajů HZS Zlínského kraje 2008 – 2010 v tis. Kč

	2008	2009	Index 2009/2008	2010	Index 2010/2009
Příjmy celkem	42547	46213	108,62%	52698	114,03%
Zdroje státního rozpočtu	259380	258505	99,66%	322592,8	124,79%
Mimo rozpočtové zdroje	3786,2	2111,3	55,76%	3980,3	188,52%
Výdaje celkem	259380	258505	99,66%	322592,8	124,79%

Zdroj: Evidence rozpočtového opatření HZS Zlínského kraje za rok 2008 -2010, vlastní zpracování, 2011.

Příjmy v roce 2009 vzrostly o 9 %. Na jejich růstu se podílely příjmy z pojistného, přičemž nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace zůstaly stejné. V roce 2010 se oproti roku 2009 příjmy opět zvýšily, tentokrát o 14 %. Opět je to z důvodu vyšších příjmu z pojistného. **Výdaje** jsou ovlivněny limitem finančních prostředků ze státního rozpočtu, který je pevně stanoven. Celkové výdaje zaznamenaly v roce 2010 pokles o 3 %, příčinou je pokles výdajů na financování programu reprodukce majetku. V roce 2010 vzrostly výdaje o 24 %. Jednalo se o mimořádné posílení rozpočtu v oblasti investičních výdajů, ostatní výdaje zůstaly na úrovni roku 2008.

Mimorozpočtové zdroje zahrnují poskytnuté příspěvky od měst a obcí a dary od právnických a podnikajících fyzických osob. V roce 2009 klesly o 44 %. V roce 2010 oproti roku 2009 vzrostly o 89 %. Z toho lze jasně vidět, že výši mimorozpočtových zdrojů rozhodně nelze předvídat do budoucna. Viditelný je nárůst zdrojů ze státního rozpočtu v roce 2010. Celkové příjmy (zahrnující příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace) zaznamenávají nepatrný vzrůst. V následující kapitole se již zaměřím na samotnou analýzu výdajů HZS Zlínského kraje a jejich užitečnosti.

5.1.2 Efektivnost hospodaření HZS Zlínského kraje

Efektivnost hospodaření HZS Zlínského kraje nelze analyzovat tradičními způsoby, které se používají u ziskových podniků. Důvodem je, že se jedná o neziskový subjekt, konkrétně organizační složku státu, která je financována převážně ze státního rozpočtu. Při neexistenci kategorie zisku lze analyzovat efektivnost výdajů na činnosti HZS Zlínského kraje pomocí analýzy výdajů a užitečnosti. Problémem zde je přesně stanovit užitečnost činností HZS Zlínského kraje, protože předpokladem stanovení užítku a jeho následného porovnávání s výdaji je jeho stanovení v peněžních jednotkách. [22]

Pokud chceme hodnotit výdaje na HZS Zlínského kraje z hlediska účelnosti, v první řadě je třeba se na tuto problematiku podívat v globálnějším rozsahu, než zahrnuje samotný HZS Zlínského kraje. Příspěvky ze státního rozpočtu na požární ochranu jsou rozdělovány v rámci celé České republiky čtrnácti krajům a pokud chceme analyzovat efektivnost výdajů jednoho z nich, není od věci porovnat, jak si v ohledu příspěvku stojí HZS Zlínského kraje vůči HZS ostatních krajů. Při rozhodování o přidělování prostředků k daným účelům slouží informační podpora v oblasti geografické, demografické, ale i ekonomických aktivit

a zvláštních podmínek v dané konkrétní oblasti. Tabulka č. 5.4 udává základní informace o jednotlivých krajích pro rok 2010. Tyto prvotní údaje jsou výchozí základnou pro plošné rozmístění sil a prostředku a v návaznosti pak pro alokaci prostředku, zejména státních pro účely požární ochrany. [22]

V návaznosti na tyto údaje o krajích lze jednotlivé kraje porovnat na základě ukazatelů, jako jsou výdaje HZS kraje na obyvatele a výdaje HZS kraje na příslušníka, tyto údaje vyplývají z tabulky č. 5.4 na kterou navazují grafy č. 5.3 a č. 5.4. Z tabulky dále vyplývá, jaký je počet obyvatel v jednotlivých krajích, počet příslušníků PO v krajích, výdaje HZS kraje v roce 2010. Z tabulky také vyplývá, že Středočeský kraj má nejvíce požárních stanic a Ústecký kraj má nejméně požárních stanic.

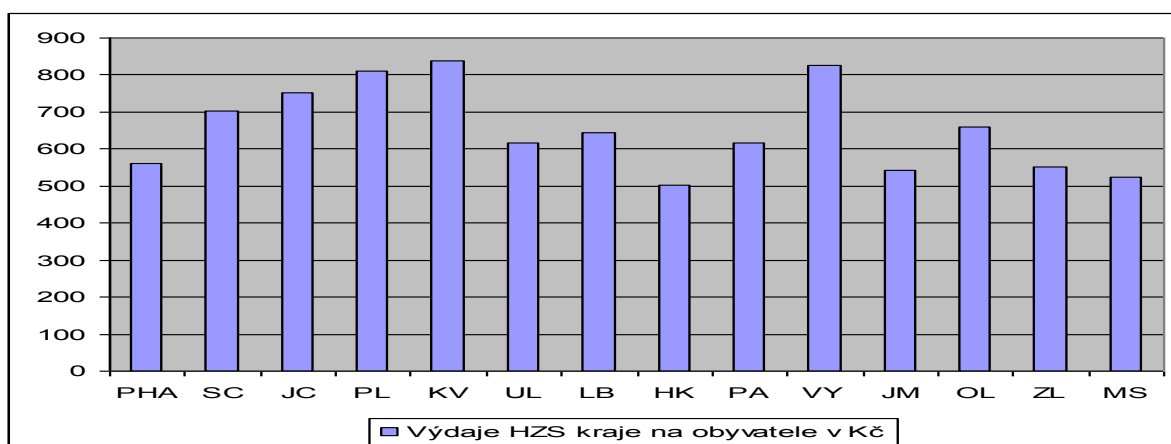
Tabulka č. 5.4 Základní informace o jednotlivých krajích pro rok 2010

Kraj	Počet obyvatel	Počet požárních stanic	Počet příslušníků	Výdaje HZS kraje v roce 2010 (tis.Kč)	Výdaje HZS kraje na obyvatele v Kč	Výdaje HZS kraje na příslušníka v Kč
Praha (PHA)	1 170 571	11	990	657 069	561	663 706
Středočeský(SC)	1 44 071	31	1 103	803 500	702	728 468
Jihočeský (JC)	625 712	20	730	471 357	753	645 695
Plzeňský (PL)	549 618	13	661	446 140	812	674 947
Karlovarský (KV)	340 588	8	337	285 022	837	845 763
Ústecký(UL)	822 133	6	776	506 986	617	653 332
Liberecký (LB)	427 563	9	403	275 704	645	684 129
Královéhradecký (HK)	547 296	11	513	275 206	503	536 464
Pardubický (PA)	505 285	15	439	310 617	615	707 556
Vysočina (VY)	517 153	20	578	427 803	827	740 144
Jihomoravský (JM)	1 123 201	26	907	610 898	544	673 537
Olomoucký (OL)	635 126	13	585	419 055	660	716 333
Zlínský(ZL)	590 706	13	444	326 617	553	735 624
Moravskoslezský (MS)	1 257 554	21	964	659 652	525	684 286
ČR celkem	10 220 577	217	9 430	6 475 718	634	686 715

Zdroj: Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje za období 2010, vlastní zpracování, 2011.

Jak lze vidět na obou grafech jsou průměrné výdaje HZS krajů na obyvatele i průměrné výdaje HZS krajů na příslušníka v jednotlivých krajích dosti odlišné. Hasičský záchranný sbor Zlínského kraje patří, co se týká výdajů HZS krajů na obyvatele mezi nejméně dotované kraje. Z grafu je patrné, že například Karlovarský kraj má nejvyšší výdaje na jednoho obyvatele v KČ, zatím co Královéhradecký kraj má nejnižší výdaje na obyvatele v KČ.

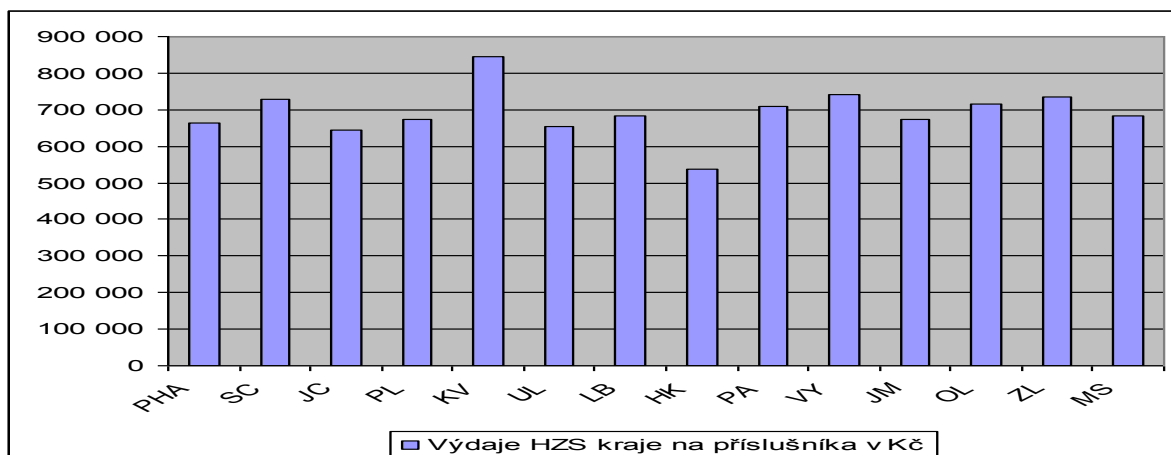
Graf č. 5.2 Výdaje HZS kraje na obyvatele v KČ pro rok 2010

Zdroj: Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje za období 2010, vlastní zpracování, 2011.

Ukazatele výdajů HZS krajů na obyvatele či příslušníka však samy o sobě nestačí ke zjištění efektivního využití výdajů, zvláště pokud chceme posuzovat samotný HZS Zlínského kraje.

Graf č. 5.3 Výdaje HZS kraje na příslušníka v KČ pro rok 2010

Zdroj: Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje za období 2010, vlastní zpracování, 2011.

K posouzení, zda je vynakládání finančního prostředku hospodárné a účelné, lze použít například relace mezi výdaji státního rozpočtu na zásah a uchráněnými hodnotami díky zásahu. Viz. Tab. č. 5.5. Při kvantifikování užítku, který nám přináší výdaje ze státního rozpočtu (dále jen "SR") lze vycházet pouze s uchráněnými hodnotami nebo přímými škodami, které jsou vyčíslitelné. Ale kalkulace výdajů na zásah je nemožná u zásahu, u kterých je potřeba zachránit osoby. Ocenit lidský život je problematický a myslím, že můžeme říci i neřešitelný aspekt při kalkulaci užítku. Ve vyspělé společnosti by bylo amorální pokoušet se o kvantifikaci hodnoty lidského života. Přehled základních údajů o požárech ve Zlínském kraji v roce 2010 udává tabulka č. 5.5.

Největší počet požárů byl na územním odboru Zlín. Počet požárů na tomto území bylo 226. Škoda < 10 tis. Kč se vyskytovala nejčastěji na územním odboru Zlín a to 137 krát. Škoda 10 - 250 tis. Kč také nejčastěji na územním odboru Zlín. Škoda 250 -1000 tis.Kč se vyskytla deset krát jak na územním odboru Uherské Hradiště, tak i na územním odboru Vsetín. Škoda > 1000 tis. Kč byla 4 krát jak na územním odboru Vsetín, tak i Zlín.

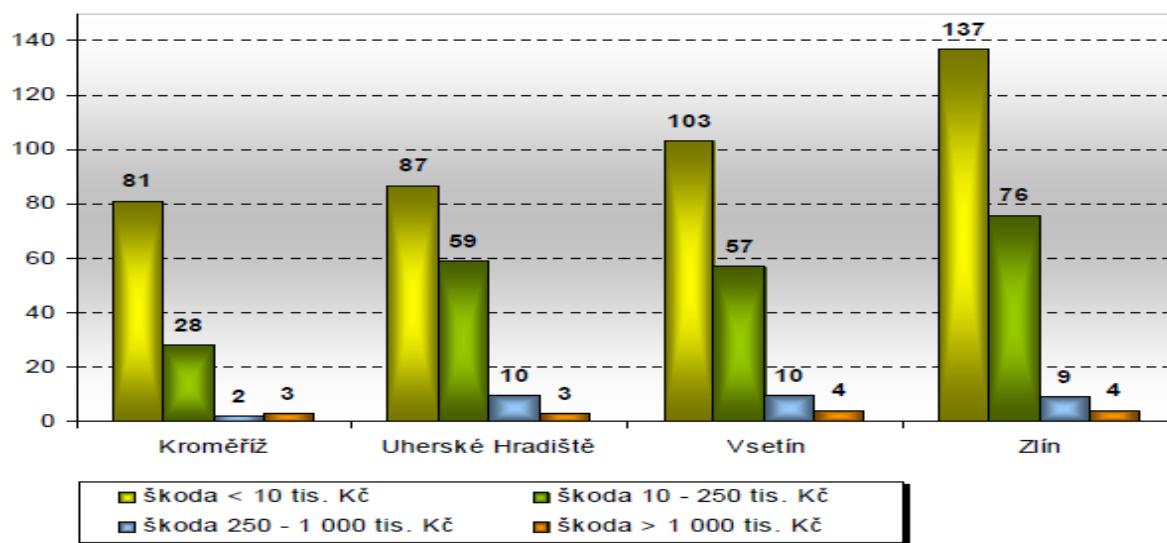
Tabulka č. 5.5 Přehled základních údajů o požárech ve Zlínském kraji v roce 2010

Údaje o PO / (kraj)	Kroměříž	Uherské Hradiště	Vsetín	Zlín	Zlínský
Počet požárů	114	159	174	226	673
Škoda < 10 tis. Kč	81	87	103	137	408
Škoda 10 - 250 tis. Kč	28	59	57	76	220
Škoda 250 -1000 tis.Kč	2	10	10	9	31
Škoda > 1000 tis. Kč	3	3	4	4	14
Přímá škoda (tis. Kč)	13 241	25 457	20 837	21 479	81 014
Uchráněné hodnoty (tis. Kč)	24 961	48 533	92 074	99 834	265 402

Zdroj: Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje za období 2010, vlastní zpracování, 2011.

Srovnání počtu požárů podle přímé škody po okresech ve Zlínském kraji v roce 2010 znázorňuje graf č. 5.4. Z grafu vyplývá, že nejvíce škod < 10 tis. Kč bylo na územním odboru Zlín a na tomto území bylo i nejvíce škod > 10-250 tis. Kč.

Graf č. 5.4 Srovnání počtu požárů podle přímé škody po okresech ve Zlínském kraji v roce 2010

Zdroj: Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje za období 2010, vlastní zpracování, 2011.

Další možností, jak hodnotit efektivnost využívání zdrojů SR, je poměr výdajů ze SR k HZS Zlínského kraje vůči dojezdovým časům k zásahům ve Zlínském kraji. Dojezdový čas je velmi důležitý ukazatel z hlediska efektivnosti požární ochrany, protože má obrovský vliv na další vývoj mimořádných událostí, ať už jde o požár nebo dopravní nehodu atp. Například včasným příjezdem k požáru lze uchránit velké hodnoty, a také u dopravních nehod má rychlý příjezd hasičů - záchranářů velkou cenu zejména při záchraně lidských životů. Na dojezdové časy má bezesporu vliv kvalitní, bezporuchová a vysokorychlostní technika. Kvalita techniky se odráží v ceně pořízení, nákladech spojených s údržbou i provozem a to znamená vyšší požadavky na finanční prostředky poskytované ze SR. [22]

Analýzu finančního řízení HZS Zlínského kraje jsem vypracovala pouze okrajově, neboť hlubší a propracovanější analýzu by tato diplomová práce nebyla schopna pro svou obsáhlost pojmout. Problémem při takto pojaté analýze výdajů a užitku bude podrobný rozbor jednotlivých oblastí výdajů.

6. Výsledky výzkumného šetření a doporučení

V analytické části své diplomové práce jsem podložila skutečnými čísly teoretická východiska týkající se finanční analýzy, konkrétně skutečnost, že je nemožné při posuzování hospodárnosti finančního řízení HZS Zlínského kraje použít finanční analýzu modifikovanou pro municipální firmy, natož pak metody finanční analýzy ziskových subjektu. Při reálném pojetí financování HZS Zlínského kraje je zřejmé, že zdroje, které tato organizační složka státu získává jiným způsobem než příspěvkem ze státního rozpočtu, jsou natolik minimální, že nemá smysl se zabývat klasickými nástroji finanční analýzy. Také složení těchto mimorozpočtových zdrojů napovídá, že by bylo neadekvátní je jakýmkoliv způsobem posuzovat z hlediska efektivnosti, jelikož ve velké míře jsou tvořeny dotacemi a dary měst, obcí a právnických a podnikajících fyzických osob, jejichž výše je na rozhodnutí těchto subjektu, proto s těmito zdroji nelze reálně kalkulovat. Z analýzy, která byla postavena na poměrování výdajů ze státního rozpočtu na HZS Zlínského kraje vůči užitku z činností HZS Zlínského kraje pro společnost, vyplynulo, že za určitých okolností lze užitečnost výkonu hasičů kvantifikovat, ovšem existují zde určitá omezení.

Financování JPO je jedním z největších problémů současné požární ochrany v České republice. Financování bylo problematické už v době vzniku prvních hasičských sborů, problémem ovšem začalo být v 80-90 letech. Tato období přineslo nejen drastický růst cen speciální požární techniky, ale při porovnání se zahraničím vyšla najevo i zastaralost používané techniky a postupů. Aby byla uspokojivě obnovena požární technika u HZS, bylo by v roce 1994 potřeba 5.834 miliónů korun. Pro řešení tohoto stavu bylo navrženo, aby se do obnovy vkládalo ročně nejméně 400 miliónů korun, což mělo dlouhodobě špatnou situaci změnit. Tento plán však nebyl do roku 2004 plněn a proto potřeba investic vzrostla na dnešních 15.998 miliónů korun. „Současný stav ve vybavení jednotek HZS ČR v technice a technických prostředcích je možno charakterizovat tak, že základní technika je morálně i fyzicky zastaralá z důvodu prošlo životnosti“ (průměrné stáří hasičských vozidel je u HZS 12,5 let, přičemž 40% z nich je starší 16 let, u SDH je průměrné stáří hasičských vozidel neuvěřitelných 23,5 let, přičemž 90% z nich je starších 16 let). Z toho vyplývá, že množství prostředků vkládaných do požární ochrany celosvětově neustále roste a spolu s nutností současné obnovy požární techniky zatěžuje velkou měrou veřejné rozpočty. Snaha o obnovu požární techniky a příspěvky na provoz jednotek, jež jsou zakotveny pro orgány státní

správy a samosprávy v zákoně o PO, jsou dobrým počinem, ale i přes to se investic v této oblasti nedostává.

Východiskem z výše uvedené situace by byla participace pojišťoven na obnově požární techniky, neboť právě JPO ušetří ročně svými včasnými zásahy miliardy korun, jež by jinak musely pojišťovny svým klientům na pojistném plnění vyplatit. Snahy MV ČR v tomto směru MV ČR vneslo pozměňovací návrh k návrhu zákona, jež měl změnit zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví. Participace pojišťoven na financování požární ochrany velmi dobře funguje například v Německu a Rakousku a fungovala i v předválečném Československu. Další možností financování požární ochrany je zavedení daňových asignací. Těmi rozumíme „příkaz plátce daně (živnostník, obchodní společnost, zaměstnanec) příjemci daně (státu), aby část uhrazené daně použil na konkrétní – většinou obecně prospěšné účely. S asignacemi mají dobré zkušenosti např. na Slovensku, v Maďarsku a Polsku.

Aby jakýkoliv systém byl schopen plnit danou funkci, pro kterou byl vytvořen, je potřeba jej nejen provozovat, ale i modernizovat. Budování jednotného systému varování a vyrozumění a vytváření sítě poplachových sirén bylo záležitostí převážně 70-80 let minulého století. Účelnost a funkce tohoto systému zůstává stále stejná se zachováním původní myšlenky varovat obyvatelstvo před nenadálou událostí, která by jej mohla jakýmkoliv způsobem ohrozit, avšak jistá zastaralost se začíná projevovat. Z tohoto důvodu je nutné tento systém modernizovat, zdokonalovat a průběžně rozvíjet myšlenku, že nejen varovaný, ale i řádně informovaný občan má větší naději bezúhonně vyváznout z nastalé mimořádné události. V první řadě bylo nutné sjednotit postupy a potřeby odpovědných osob za aktualizace databází. Dále modernizaci podpořit všemi možnými dostupnými prostředky, jako mohou být jednotlivé projekty pro získání dotací ze strukturálních fondů cestou ministerstva životního prostředí. Případná realizace těchto projektů v souladu se zpracovanou analýzou rozhodně napomůže ke zkvalitnění varování a informování obyvatelstva.

7. Závěr

Požární ochrana je velmi důležitou složkou obrany státu. Během jednoho roku dochází k mnoha událostem, jejichž následky odstraňují právě hasiči. Jen požáry ročně způsobí stamilionové škody, a to nemluvím o lidských životech, které jsou zde v sázce a jejichž hodnota je nevyčísitelná. Proto chceme mít kvalitní systém hasičských záchranných sborů, který ať už sám, nebo ve spolupráci s ostatními složkami integrovaného záchranného systému, zamezí co největšímu počtu škod a zmařených životů.

V této diplomové práci jsem se zabývala Hasičským záchranným sborem jako veřejnou službou ve Zlínském kraji. V diplomové práci jsem specifikovala požární ochranu, její struktura, působnost a financování. Následně jsem popsala charakteristiku, úkoly a organizační členění HZS Zlínského kraje. Cílem diplomové práce bylo analyzovat Hasičský záchranný sbor Zlínského kraje, tento cíl byl splněn. Na základě finanční analýzy jsem zjistila, že ne ve všech případech se dá v činnostech požární ochrany kvantifikovat užitek. Analýzu jsem prováděla pomocí poměrování různých ukazatelů, jako např. výdaje HZS kraje na jednoho obyvatele v KČ a výdaje HZS kraje na jednoho příslušníka JPO.

Na rozdíl od působnosti Hasičského záchranného sboru v rámci přímého výkonu své působnosti při likvidaci požárů a havárií, lze si představit přenesení působnosti Hasičského záchranného sboru jako správního úřadu na obce a kraje v rámci výkonu veřejné správy v jejich přenesené působnosti. V rámci další fáze reformy veřejné správy by tak na obce a kraje mohly přejít působnosti Hasičského záchranného sboru jako správního úřadu, s odvolacím stupněm na úrovni krajů. Ministerstvo vnitra by pak v dané souvislosti zůstalo ústředním správním úřadem a stupněm pro eventuální ověřovací řízení. Byl by to podobný postup, jako v případě obdobného přenesení výkonu veřejné správy na obce v rámci decentralizace správy sociálního zabezpečení, státní památkové péče, správy životního prostředí apod., kdy dané pravomoci přešly na obce s rozšířenou působností. Zde by se nejednalo o žádnou revoluci, neboť tyto pravomoci obce i kraje již v historii vykonávaly až do začátku tohoto století.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knižní literatura

- 1) BUONAROSA, M.L., SAYER, J.R. *Seasonal Variations in Conspicuity of High-Visibility Garments*. The University of Michigan Transportation Research Institute: Ann Arbor, Michigan UMTRI – 2007 - 42, 2007.
- 2) ČIČMANCOVÁ, J. *Optimalizace zdrojů financování hasičských záchranných sborů České republiky*. Ostrava, 2003. 131 s. Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, katedra veřejné ekonomiky. Vedoucí dizertační práce Prof. Ing. et. Ing. Dušan Halásek, CSc.
- 3) DURDOVÁ, I. *Vybrané kapitoly ze sociologie tělesné kultury*. 1. vyd. Ostrava: VŠB - TU Ostrava, 1999. 60 s. ISBN 80-7078-691-4.
- 4) *Emergency Vehicle Visibility and Conspicuity Study*. Maryland: Department of Homeland Security, U.S. Fire Administration, FA-323, August 2009.
- 5) HALÁSEK, D.; LENERT, D. *Ekonomika veřejného sektoru (vybrané kapitoly)*. 1. vyd. Ostrava: VŠB – TU Ostrava, 2009. 238 s. ISBN 978-80-248-1854-2.
- 6) HALÁSEK, D.; LENERT, D.; PERNICA, B. *Ekonomika obrany, bezpečnosti a veřejného pořádku*. 1. vyd. Ostrava: Ekonomická fakulta VŠB-TU Ostrava, 2006. 186s. ISBN 80-248-1026-3.
- 7) HORÁK, R., KRČ, M., ONDRUŠ, R., DANIELOVÁ, L.: *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*. 1. vyd. Praha: Linde, 2004. 407 s. ISBN 80-7201-471-4.
- 8) KRAFTOVÁ, I.: *Finanční analýza municipální firmy*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002. 206 s. ISBN 80-7179-778-2.
- 9) MINISTERSTVO VNITRA - Generální ředitelství HZS ČR, *Bojový řád jednotek požární ochrany*. 1. vyd. Praha 2001, aktualizace srpen 2006, 489 s. ISBN 80-86111-91-1.
- 10) PAVELKOVÁ, D., KNÁPKOVÁ, A.: *Podnikové finance*. 1. vyd. Zlín: UTB Zlín, 2005. 293 s. ISBN 80-7318-327-7.
- 11) PEKOVÁ, J., PILNÝ, J.: *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 1.vyd. Praha 3 : ASPI Publishing, s.r.o., 2002. 442 s. ISBN 80-86395-21-9.
- 12) REKTORÍK, J. a kol.: *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. 1.vyd. Praha: Ekopress, 2002. 264 s. ISBN 80-86119-60-2.
- 13) REKTORÍK, J. a kol. *Ekonomika veřejného sektoru*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2001. 258 s. ISBN 80-210-2550-6.

- 14) REKTOŘÍK, J., ŠELEŠOVSKÝ, J., VALÁŠEK, J. *Krizový management ve veřejné správě - Teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2004. 249 s. ISBN 80-86119-83-1.
- 15) RYBOVÁ, M. *Požární ochrana, ekonomika a řízení v ČR a EU*, Brno, 2006. 77 s. Masarykova univerzita v Brně, Fakulta ekonomicko-správní, Vedoucí diplomové práce doc. Ing. Jaroslav Rektořík, CSc.
- 16) SOLOMON, S.S. *Emergency vehicle accidents*. USA: Lawyers & Judges, 2002. 624 s. ISBN 1-930056-46-X.
- 17) STIGLITZ, J. E. *Ekonomie veřejného sektoru*. 1. vyd. Praha 7 : Grada Publishing, 1997. 657 s. ISBN 80-7169-454-1.
- 18) STRECKOVÁ, Y., MALÝ, I. *Veřejná ekonomie pro školu i praxi*. 1. vyd. Praha 4 : Computer Press, 1998. 207 s. ISBN 80-7226-112-6.
- 19) ŠENOVSKÝ, M., ADAMEC, V., HANUŠKA, Z. *Integrovaný záchranný systém*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. 157 s. ISBN 978 80 7385 007 4.
- 20) ŠENOVSKÝ, M., HANUŠKA, Z. *Organizace a řízení*, 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství v Ostravě, 2006., 146s. ISBN 80-86634-22-1.
- 21) ŠVÁB, S. *Základy pracovní a inženýrské psychologie hasiče*, Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 1998, 57 s. ISBN 80-86111-27-X.
- 22) ŽAMBOCHOVÁ, M. *Analýza finančního řízení HZS Zlínského kraje a návrh opatření pro efektivnější řízení*. Zlín, 2006. 65 s. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta managementu a ekonomiky. Vedoucí bakalářské práce doc. Ing. Josef Hurta, CSc.

Internetové zdroje

- 23) Internetové stránky Zákon o státním rozpočtu na rok 2010 [online], 2011, [cit. 2011-04-10]. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xs_l/zakon_o_sr_52423.html>
- 24) Internetové stránky Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje [online]. 2011, [cit. 2011-04-10]. Dostupné z <<http://www.hzs-zlkraje.cz>>
- 25) Internetové stránky Zlínského kraje [online]. 2011, [cit. 2011-04-10]. Dostupný z <<http://www.kr-zlinsky.cz>>
- 26) Internetové stránky Generálního ředitelství HZS ČR [online]. 2011, [cit. 2011-04-10]. Dostupný z <<http://www.hzscr.cz/utvary-mv-generalniho-reditelstvi-hzs-cr.aspx>>
- 27) Internetové stránky Ministerstva vnitra ČR [online]. 2011, [cit. 2011-04-10]. Dostupný z <<http://www.mvcr/hasici>>

Legislativa

- 28) Nařízení vlády č. 508/2004 Sb., kterým se stanoví vzory hodnostního označení příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění nařízení vlády č. 698/2004 Sb.)
- 29) Zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně.
- 30) Zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v platném znění.
- 31) Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky.
- 32) Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.
- 33) Zákon č. 361/2003 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon).
- 34) Zákon o státním rozpočtu na rok 2001-2010.
- 35) Vyhláška č. 247 Ministerstva vnitra ČR ze dne 22. června 2001 o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany.
- 36) Vyhláška č. 324 Ministerstva vnitra ČR ze dne 29. srpna 2001, kterou se stanoví požadavky na fyzickou a zdravotní způsobilost HZS ČR.
- 37) Vyhláška č. 434 Ministerstva zdravotnictví ČR ze dne 28. července 1992 o zdravotnické záchranné službě.
- 38) Usnesení Vlády České Republiky ze dne 19. května 1993 č. 246.
- 39) Usnesení Vlády České republiky ze dne 3. dubna 2002 č. 350 + P o změně usnesení vlády z 19. dubna 2000 č. 391, k zavedení jednotného evropského čísla tísňového volání – 112 v České republice.
- 40) Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 8. června 2009, kterým se stanoví Řád výkonu služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků. In *Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky a náměstka ministra vnitra*. 2009, částka 25, s. 1 - 139.

Ostatní zdroje

- 41) Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje za období 2001 - 2010.
- 42) Evidence rozpočtového opatření HZS Zlínského kraje za rok 2008 -2010.
- 43) Interní materiály Generálního ředitelství HZS ČR - Ústřední poplachový plán Integrovaného záchranného systému.

Seznam zkratek

ČR.....Česká republika

EU.....Evropská unie

GŘ.....Generální ředitelství.

IZS.....Integrovaný záchranný systém.

KIS.....Krajské informační středisko.

KR.....Krajské ředitelství.

OPR.....Operační řízení.

PO.....Požární ochrana.

ORP.....Obce s rozšířenou působností

SDH.....Sbor dobrovolných hasičů.

SR.....Státní rozpočet.

HZS ČR.....Hasičský záchranný sbor České republiky

HZS ZLK....Jednotky Hasičského záchranného sboru zlínského kraje

JPO.....Jednotka požární ochrany

OSS.....Organizační složka státu

MVČR.....Ministerstvo vnitra České republiky

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo,
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3),
- souhlasím s tím, že jeden výtisk diplomové (bakalářské) práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že údaje o diplomové (bakalářské) práci, obsažené v Záznamu o závěrečné práci, umístěném v příloze mé diplomové (bakalářské) práce, budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO,
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona,
- bylo sjednáno, že užít své dílo – diplomovou (bakalářskou) práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 30.4.2011

.....

jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

Petrov u Strážnice 70

696 65 Petrov

Seznam příloh

Příloha č. 1: Fotografie požárních stanic Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje.

Příloha č. 2: Přehled nejzávažnějších požárů na územním odboru Kroměříž a Zlín.

Příloha č. 3: Přehled nejzávažnějších požárů na územním odboru Vsetín a Uherské
Hradiště.

Příloha č. 4: Rozvrh denního řádu 24 hodinové směny příslušníků JPO HZS Zlínského kraje.

PŘÍLOHA Č. 1

Fotografie požárních stanic Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje.

Kroměříž

Uherské Hradiště

Vsetín

Zlín

Zdroj: Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje za období 2010, převzato, 2011.

PŘÍLOHA Č. 2

Přehled nejzávažnějších požárů na územním odboru Kroměříž a Zlín.

Územní odbor Kroměříž:

Územní odbor Zlín:

Zdroj: Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje za období 2010, převzato, 2011.

PŘÍLOHA Č. 3

Přehled nejzávažnějších požárů na územním odboru Vsetín a Uherské Hradiště.

Územní odbor Vsetín:

Územní odbor Uherské Hradiště:

Zdroj: Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje za období 2010, převzato, 2011.

PŘÍLOHA Č. 4

Rozvrh denního řádu 24 hodinové směny příslušníků JPO HZS Zlínského kraje.

Denní doba		Druh činnosti	Přestávka v minutách (pohotovost)
začátek	konec		
07:00	07:15	Nástup směn, předání a převzetí směny, rozdělení	
07:15	07:45	Přejímka pracovišť a techniky, její přezkoušení a příprava na dopolední zaměstnání	
07:45	12:00	Dopolední zaměstnání	
12:00	12:30	Přestávka na jídlo a oddech (pohotovost na pracovišti)	30
12:30	14:30	Odpolední zaměstnání	
14:30	17:30	Odborná příprava - praktický výcvik a tělesná příprava	
17:30	18:00	Přestávka na jídlo a oddech (pohotovost na pracovišti)	30
18:00	21:00	Odborná příprava - teoretická příprava	
21:00	23:00	Hodnocení dne a rozbor zásahové činnosti	
23:00	06:00	Pohotovost na pracovišti	7 x 60
06:00	07:00	Úklid a příprava na předání směny	

Pozn.: Pro předání a převzetí směny je stanovena jednotná ústroj:

Předávající směna – ústroj PS II (kalhoty + blůza), pracovní obuv

Přebírající směna – ústroj vícevrstvý zásahový oděv (komplet), přilba, zásahová obuv

Zdroj: Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje za období 2010, převzato, 2011.